

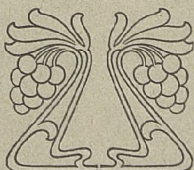
2993

8300

SPRAWOZDANIE
C. K. DYREKCYI
AKADEMII HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY

1917.

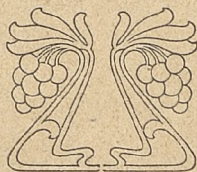

KRAKÓW 1917. NAKŁADEM AKADEMII HANDLOWEJ W KRAKOWIE.
CZCIONKAMI Drukarni EUGENIUSZA I Dra KAZIM. KOZIAŃSKICH.

SPRAWOZDANIE
C. K. DYREKCYI
AKADEMII HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

ZA ROK SZKOLNY

1917.

KRAKÓW 1917. NAKŁADEM AKADEMII HANDLOWEJ W KRAKOWIE.
CZCIONKAMI Drukarni EUGENIUSZA I Dra KAZIM. KOZIAŃSKICH.

CESARZ FRANCISZEK JÓZEF I.

1830—1916.

Wieść o śmierci Cesarza wstrząsnęła umysłami Jego poddanych, bo odszedł nie tylko najlepszy Monarcha do broci i pokoju, ale prawdziwy ojciec milionów dzieci. Pod okiem Jego rodziła się nowa Europa, On jej ducha pojmował jak żaden inny z współczesnych mu władców, On jeden dał nam rozdartym, w kajdany niewoli okutym, prawdziwie ojcowskie serce. On władał narodami miłością i zrozumieniem tego, co było dla nich najświętszem. To też teraz, kiedy opuścił nas ten dobrotliwy opiekun i wypróbowany przyjaciel, głęboki żal i szczery a prawdziwy smutek przejął serca wszystkich i starych i młodych. Przedewszystkiem zaś szkoły handlowe okryły się najcięższą żałobą, wszystkie bowiem powstały za Jego rządów, wszystkie cieszyły się Jego troskliwą opieką. Powstanie i rozwój krakowskiej Akademii Handlowej związany jest również z osobą Najdostojniejszego Monarchy. Dla uczczenia bowiem 50-letniego jubileuszu rządów Najjaśniejszego Pana stworzyła krakowska Izba Handlowa i Przemysłowa w roku 1898 fundusz żelazny Imienia Cesarza Franciszka Józefa I, przeznaczając go dla przyszłej Akademii Handlowej, również i Rada miasta Krakowa przeznaczyła stutysięczny fundusz w tymże samym roku i w tym samym celu na budowę gmachu szkolnego dla tut. Akademii. To też pamięć zmarłego najszlachetniejszego i najlepszego Monarchy wiecznie żyć będzie w sercach wszystkich, którzy w tutejszym zakładzie nauki pobierać będą. Miłości i wdzięczności, z którą odnosili się do Niego twórcy tut. Akademii Handlowej zawdzięczać będą całe pokolenia swe wykształcenie, a cnoty Zmarłego, Jego wielkoduszność, mądrość i sprawiedliwość będą po wieczne czasy gwiazdami przewodnimi poświęcającej się naukom handlowym młodzieży.

HENRYK SIENKIEWICZ

zmarł w Vevey dnia 15 listopada 1916.

Wielki pisarz i poeta, spełniający niezłomnie swój narodowy obowiązek, był nie tylko kapłanem piękna i poezyi, lecz zarazem i nauczycielem i wychowawcą swego narodu. Upadając pod brzemieniem codziennych trosk i walki o chleb, duszę narodu dźwignął, rozpalając w niej na nowo święty ogień miłości Ojczyzny. Bohaterowie jego powieści, małuczcy z rodu, a wielcy miłością i poświęceniem, wcielili się w najmłodsze pokolenie, niosące młode swe życie do pracy społecznej, i walki o wolność.

Zaniósł przed tron Boży obfity plon ziemskiej swej pracy, na ziemi postawił sam sobie najpiękniejszy, bo w sercach całego narodu umieszczony pomnik, a wdzięczna młodzież, którą tak bardzo ukochał, budując przyszłość, cześć Jego coraz bardziej szerzyć będzie.

I. Skład Kuratoryi Akademii Handlowej w Krakowie w roku szkolnym 1916/17.

Przewodniczący:

J. E. Dr. Leo Juliusz, c. k. tajny radca, komandor ces. austr. orderu Franciszka Józefa, prezydent miasta Krakowa, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek Komisji prawniczej Akademii Umiejętności w Krakowie, członek państwowej i krajowej Rady kolejowej, oraz krajowej Komisji przemysłowej, poseł do Rady państwa i na Sejm krajowy i t. d.

Delegat c. k. Ministerstwa Oświaty:

Dr. Zoll Fryderyk, komandor cesarsko-austriackiego orderu Franciszka Józefa, kawaler ces. austr. orderu żelaznej korony III. klasy, członek Izby Panów, c. k. radca dworu, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, wiceprezes Akademii Umiejętności w Krakowie. (Zmarł 1/4 1917).

Delegat Wydziału krajowego:

Delegaci Rady miejskiej:

Federowicz Jan Kańty, właściciel handlu korzennego i win, radca cesarski, wicepr. miasta, członek Rady nadzorczej Związku handlowego w Krakowie, członek Wydziału Kongregacji kupieckiej, członek Wydziału wielkiego Kasy Oszczędności m. Krakowa, poseł na Sejm krajowy, zastępca przewodniczącego Kuratoryi.

Dr. Leo Juliusz, j. w.

Dr. Wasung Władysław, profesor c. k. państw. Szkoły przemysłowej, radca miejski.

Delegaci Izby handlowej i przemysłowej:

Dr. Benis Artur, kawaler orderu Franciszka Józefa, c. k. radca

komercyalny, adwokat krajowy, b. szef biura Izby handlowej, członek krajowej Komisji przemysłowej.

Blumenfeld Adolf, b. dyrektor filii Banku hipotecznego, właściciel składu węgla, członek Izby handlowej.

Federowicz J. K., j. w.

Delegaci Kongregacyi kupieckiej:

Jawornicki Józef, właściciel handlu korzennego, radca miejski, członek Izby handlowej i t. d.

Dr. Nieć Władysław, c. k. radca rządu, właściciel handlu wyrobów wschodnich i t. d.

Dyrektor szkoły:

Kannenberg Józef, j. n.

II. Skład grona profesorów Akademii Handlowej i połączonych z nią szkół i kursów z końcem roku szkolnego 1916/17.

I. C. k. Dyrektor:

1. **Kannenberg Józef**, c. k. radca rządu, c. k. dyrektor gimnazjalny, członek c. k. komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli wyższych szkół handlowych we Lwowie, uczył j. polskiego w IV. AH. (2) i j. niemieckiego w D. II. (6). Na II. kursie dla inwalidów koresp. niem. 4 g. t.

II. Profesorowie i nauczyciele:

2. **Dr. nauk techn. Bolland Arnold**, c. k. profesor Akademii Handlowej w VIII. r. inżynier-chemik, zaprzysiężony chemik sądowy i rzeczoznawca z zakresu towaroznawstwa, gospodarz klasy D II. i III. AH., uczył: chemii w II. i III. AH. (4). Towaroznawstwa w III. i IV. AH., w DI. i DII., KA. a, b, Abs. a, b, oraz na kursie wieczornym i w ŻIa, b, c.

Uwaga. Skrócenia AH. = Akademia handlowa; D. = Dwuklasowa męska szkoła handl.; Ż. = Dwuklasowa żeńska szkoła handlowa; U. = Uzupełniająca szkoła handlowa; KA = kurs abiturjentów; Abs = kurs absolwentek szkół średnich.

(28), nadto prowadził ćwiczenia chemiczne i towaroznawcze w III. i IV. AH. i KA. a, b. (8). Na I. kursie inwalidów uczył towaroznawstwa w 6. g., na III. w 3. g. t.

3. **Ippoldt Juliusz**, c. k. radca szkolny, c. k. profesor Akademii Handlowej w VII. r., lektor języka niemieckiego na wszechnicy Jagiellońskiej, zaprzysiężony sądowy znawca pism, członek komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół wydziałowych, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej i uczniowskiej, gospodarz kursu Abiturjentów i Absolwentek uczył języka niemieckiego w kl. I. II. III. i IV. AH. na KA, a, b, Abs. a; b i w ŻIlc (28). Na III. kursie inwalidów ko- resp. niem, 2 g. t.
4. **Korbel Stanisław**, profesor Akademii Handlowej z p. IX. r., gospodarz kl. ŻIc, uczył geografii w ŻIa, b, c (6); kaligrafii w I. II. AH. DI. DII. (4); stenografii w I. II. AH. DI. DII. ŻIa, b, c, ŻIIa, b, c i na kursie wieczornym (23). Na II. i III. kursie inwalidów stenografii po 3 g. t.
5. **Lang Maryan**, c. k. profesor gimnazjalny w VIII. r., członek komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli wyższych szkół handlowych we Lwowie, gospodarz klasy DI., uczył geometrii w kl. I. AH. (2); fizyki w I. AH. (3); algebry i arytmetyki politycznej w I. II. III. i IV. AH. KA. a, b, Abs. b. (14); rachunków kupieckich w DI. DII. ŻIb. (12). Na I. kursie inwalidów uczył rachunków kupieckich 3 g. t., na II. i III. o zasadach ubezpieczeń 3 g. t.
6. **Dr. pr. Lulek Tomasz**, c. k. profesor Akademii Handlowej, członek komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli wyższych szkół handlowych we Lwowie, gospodarz kl. IV. AH., uczył buchalterii w III. AH. (3); prawa wekslowego handlowego w III. IV. AH. KA. a, b. (7); ekonomii w IV. AH. KA. a, b. Abs. a, b, (10). Na II. kursie inwalidów uczył nauki o handlu 2 g. t., na III. o handlu w 3 g. t. i wiadomości prawniczo-ekonomicznych w 2 g. t.
7. **Dr. Fil. Łoziński Paweł**, c. k. egz. zast. naucz. szk. realn., nauczyciel Akademii handlowej z. k.; gospodarz klasy ŻIa, uczył historii naturalnej w I. AH. (3); geografii w DI, DII, ŻIIa, b, c, (12); towaroznawstwa w ŻIIa, b, c, (6); higieny w ŻIa, b, c, ŻIIc (4); rachunków kupieckich w I. II. AH. ŻIa, c. ŻIIa. (15).
8. **Nycz Stanisław**, nauczyciel Akademii handlowej z. k., sądownie zaprzysiężony znawca techniki handlowej, sądowy lustrator stowarzyszeń gospodarczo-zawodowych, gospodarz kl. ŻIIc, uczył buchalterii i korespondencji w ŻIa i ŻIIc, buchalterii w ŻIb, oraz nauki o handlu w ŻIc (18).
9. **Passakas Mieczysław**, profesor Akademii handlowej z. p. IX. r., gospodarz kl. ŻIIa, uczył buchalterii i korespondencji

- w II. AH. ŻIIa, Abs. a, b, (22); korespondencji w ŻIc (2) i nauki o handlu w ŻIa (2). Na kursie inwalidów uczył korespondencji: na I. w 1 g. tyg., na II. w 2 g. t., na III. w 3 g. t.
10. **Petelenz Ignacy**, c. k. profesor szkoły realnej, pełnił służbę wojskową.
11. **Rongier Paweł**, officier d'Academie, profesor Akademii handlowej z p. VIII. r., lektor języka francuskiego na wszechnicy Jagiellońskiej.
12. **Skalski Witold**, c. k. profesor Akademii handlowej, zaprzysiężony znawca przy c. k. Sądzie kraj. cyw., uczył nauki o handlu w II. AH. (2); korespondencji i buchalteryi na KA. a, b, oraz na kursie wieczornym (18); rachunków kupieckich na Abs. a, b, (10). Na kursie inwalidów uczył buchalteryi: na I. w 2 g. t., na II. w 3 g. tyg., na III. w 5 godzin tygodniowo.
13. **Sosnowski Kazimierz**, c. k. profesor Akademii handlowej w VIII. r. kierownik ćwiczeń wojskowych i gimnastycznych uczniów i uczenic, gospodarz kl. II. AH, uczył języka polskiego w I. II. III. AH. DI. DII, ŻIIa, b, c, (26); higieny w ŻIIa, b, (2). Na III. kursie inwalidów uczył stylistyki polskiej w 2 g. t.
14. **Dr. Fil. Tarliński Zygmunt**, c. k. profesor szkoły realnej w VIII. r., od 15 kwietnia 1917 r. z powodu choroby na urlopie.
15. **Dr. Fil. Weigt Herkulan**, c. k. profesor Akademii handlowej w VIII. r., gospodarz kl. I. AH., uczył historii w I. II. III. i IV. AH. (8); geografii w I. II. III. IV. AH. KA. a, b, Abs. a, b, (16).
16. **Dr. pr. Łabiński Albin**, profesor Akademii handlowej z p. IX. r., zaprzysiężony znawca przy c. k. Sądzie kraj. cyw., gospodarz kl. ŻIb, uczył nauki o handlu w I. AH. ŻIb, KA. a, b, Abs. a, b, (8); buchalteryi i korespondencji w IV. AH. (6); rachunków kupieckich w III. IV. AH. KA. a, b, i na kursie wieczornym (19). Na kursach inwalidów uczył rachunków kupieckich: na II. w 3 g. t., na III. w 4 g. t.

III. Ochmistrzyni żeńskiej szkoły handlowej:

Patkiewiczowa Kazimiera (prow.).

IV. Nauczyciele pomocniczy.

1. **Balicki Antoni**, profesor III. gimn., uczył języka polskiego w ŻIa, b, c, (9).
2. **Byczkowski Roman**, urzędnik banku galic. dla handlu i prze-

- myślu, uczył rachunków kupieckich w ŻIIb, c. i buchalteryi w ŻIc (10).
3. **Callier Oskar**, em. profesor gimn., uczył języka niemieckiego w ŻIIa, b. i języka francuskiego w I. II. III. i IV. AH. (25).
 4. **Chachłowski Franciszek**, nauczyciel szkoły wydziałowej, gospodarz kl. U. I. uczył języka polskiego w UI. i geografii w UI. II. III. (7).
 5. **Horowitz Jakób**, urzędnik banku galic. dla handlu i przem., uczył korespondencyi w III. AH. DI. i na kursie wieczornym oraz kaligrafii w ŻIa, b, c, (14).
 6. **Dr. Josefert Bruno**, sekretarz Izby handlowej, uczył prawa handlowego na Abs. a, b.; nauki o handlu w DI. i DII. oraz nauki o ustroju państwa w DII. (10).
 7. **Lebedyński Stanisław**, nauczyciel szkoły wydziałowej, uczył kaligrafii w U. I. i II. (3).
 8. **Leonhard Stanisław**, profesor V. gimnazjum, uczył języka niemieckiego w DI. (6).
 9. **Nennel Henryk**, redaktor Biura korespondencyjnego, uczył stenografii na KA. a, i Abs. a, b. (6). Zmarł nagle dnia 12 czerwca 1917.
 10. **Pompa Edward**, prokurzysta banku galic. dla handlu i przemysłu, uczył nauki o handlu w ŻII. a, b, c. (9).
 11. **Oleś Andrzej**, em. naczelnik rachunkowości krakowskiej gazowni miejskiej, stały zaprzysiężony znawca sądowy w sprawach rachunkowości fabrycznej i rolniczej, gospodarz klasy ŻIIb, uczył buchalteryi w DI, buchalteryi i korespondencyi w DII. ŻIIb. i U. III. (20).
 12. **Dr. Schmidt Emil**, dyrektor banku oszczędnościowego, uczył nauki o handlu na kursie wieczornym (3).
 13. **Simmlerówna Marya**, buchalterka domu handlowego L. Aksmann, uczyła pisania na maszynie w DII. w ŻII. a, b, c, i Abs. a, b. oraz na kursach inwalidów II. i III.
 14. **Wacłęga Henryk**, dyrektor szkoły wydziałowej, gospodarz kl. U. III. uczył rachunków w U. I. II. III. (6).
 15. **Walewski Bolesław**, dyrygent Tow. operowego, uczył śpiewu chóralnego w AH. i DSH. (3).
 16. **Dr. Ziemnowicz Mieczysław**, profesor IV. gimn. real., uczył języka niemieckiego w ŻI. a, b, c. (12).
 17. **Zimowski Kazimierz**, nauczyciel szkoły wydziałowej, gospodarz kl. U. II., uczył buchalteryi, korespondencyi i nauki o handlu w U. II. (4).

V. Służba zakładu.

L. Tercyan: Rusin Szymon.

Pomocnicy tercyana: Rusin Franciszek, Kołtun Tomasz dla AH.
Bonierowa Tekla dla ŻSH.

III. Zmiany i ruch w gronie nauczycielskiem.

C. K. R. S. Kr. reskr. z 18 lipca 1916. L. 1401/V przedłużyła prof. Drowi Zygmuntowi Tarlińskiemu i Drowi Pawłowi Łozińskiemu urlopy na r. s. 1916/1917 celem umożliwienia im pełnienia obowiązków nauczycielskich w tut. zakładzie.

Prof. Juliusz Ippoldt został rozp. c. i k. Komendy Wojskowej w Krakowie z 31 lipca 1916 M. A. Nr. 48390/L. 1916 zwolniony od służby w pospolitem ruszeniu na czas nieograniczony.

J. E. P. Minister W. i Ośw. reskr. z 26 października 1916 L. 28999 posunął prof. Maryana Langa do VIII. kl. rangi (c. k. RSKr. z 2 listopada 1916 L. 2222 V).

C. k. Rada Sz. Kr. reskr. z 2 listopada 1916 L. 2218/V zatwierdziła Ignacego Petelenza w zawodzie nauczycielskim i przyznała mu tytuł c. k. profesora.

Powołani do służby wojskowej w pospolitem ruszeniu profesorowie Dr Arnold Bolland, Witold Skalski i Dr Albin Żabiński otrzymali pozwolenie na oczekiwanie wyniku wniesionych reklamacji na swych dotychczasowych miejscach służbowych.

Nie pełnili służby nauczycielskiej w r. szk. 1916/17 tut. prof. Paweł Rongier, przebywający w dalszym ciągu w Lozanie w Szwajcaryi i prof. Ignacy Petelenz, pełniący służbę wojskową.

Z grona nauczycieli pomocniczych ustąpili z powodu choroby p. Szczęsny Turowski i p. Piotr Rokosz (od 1 marca 1917) oraz długoletni nauczyciel tut. zakładu, radca szkolny prof. Andrzej Jaglarz, któremu dyrekcyja na tem miejscu składa najszczerze podziękowanie za tudy i prace poniesione dla dobra młodzieży tut. Akademii od roku 1898.

Jako nauczycieli pomocniczych powołała Kuratoryja na rok szkolny 1916/1917 pp. Balickiego Antoniego, Chachłowskiego Franciszka, Horowitza Jakóba, Lebedyńskiego Stanisława, Nennela Henryka, Pompę Edwarda, Dra Ziemnowicza Mieczysława, Zimowskiego Kazimierza, Dra Schmidta Emila i Leonharda Stanisława.

W rozkładzie przedmiotów zasłyły w ciągu roku szk. następujące zmiany:

Z początkiem drugiego półrocza objął naukę języka niemieckiego w DII. dyrektor Kannenberg za prof. Callier. P. Dr. B. Josefert udzielał nauki na KA. c. tylko do połowy lutego 1917.

Za chorego p. Rokosza objęli naukę od 1/3 1917 pp. Passakas, Skalski i Dr Żabiński. Za chorego prof. Dra Tarlińskiego objęli naukę od 15/4 1917 prof. Korbel, Dr Łoziński i Dr Weigt.

IV. Zbiory naukowe.

W r. szk. 1916/1917 były zbiory i pracownie również zamknięte, to też stan ich nie różni się pod względem ilościowym niczem od stanu z końca r. szk. 1914.

W r. szk. 1916/17 zakupiono do biblioteki nauczycielskiej 182 dzieł w 195 tomach.

V. Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych

1. Min. W. Ośw. w porozumieniu z Min. Obr. Kraj. z 22 maja 1916 l. 15171 zwraca uwagę, że do egz. uzupełniającego celem uzyskania prawa jednor. dopuszcza się tylko publ. uczniów po ukończeniu II. klasy Akad. handl. — nigdy zaś prywatystów tej klasy.

2. Min. W. i Ośw. z 29 sierpnia 1916 l. 27355 przyznaje ulgi uczniom pełniącym służbę wojskową, względnie tym, których w ciągu r. szk. 1916/17 z końcem I. półrocza do służby wojskowej się powoła.

3. Rada Szkolna Kraj. z 21 listopada 1916 l. 13082/IV. w sprawie urządzenia Muzeum wojennego, założenia Księgi pamiątkowej i umieszczenia Tablicy pamiątkowej w budynku zakładu z nazwiskami uczniów, pełniących służbę wojskową wzgl. poległych w walkach.

4. Rada Szk. Kraj. z 16 grudnia 1916 l. 264 pr. w sprawie ochrony młodzieży przed upadkiem moralnym i zgubnymi tegoż skutkami.

5. Min. W. i Ośw. z 25 stycznia 1917 l. 2962 przyznaje uczniom ur. w r. 1899 te same wyjątkowe ulgi jak starszym, o ile w ciągu r. szk. zostaną powołani do służby wojskowej.

6. Rada Szk. Kraj. z 3 lutego 1917 l. 678/III. poleca stemplować świadectwa szkolne po 50 hal., świadectwa odejścia z AH. i DSH, po 2 K, podania o dopuszczenie do egzaminu prywatnego po 2 K, świadectwa z egzaminu prywatnego po 3 K.

7. Min. W. i Ośw. z 16 marca 1917 l. 6861 znosi dotychczasowe dni normalne 4 października i 19 listopada — wprowadza natomiast dni: 4 listopada, jako dzień imienia Cesarza Karola, 27 kwietnia jako dzień imienin, a 9 maja jako dzień urodzin Cesarzowej Zyty.

8. Min. Wyzn. i Ośw. z 24 lutego 1917 l. 2745 zezwala na przyjmowanie uczniów i uczenic z Król. Polskiego za przedłożeniem potwierdzenia władzy administracyjnej tamt. stwierdzającego, że kandydat i jego rodzina zasługują na zaufanie oraz za przedłożeniem przed wpisami rodowodu petenta właściwej władzy politycznej siedziby zakładu.

VI. Fizyczne wychowanie młodzieży.

Kierunek cielesnego rozwoju kroczył po linii, wytyczonej w roku poprzednim, a więc treścią jego były ćwiczenia wolne i wojskowe, gry i zabawy, wykonywane wyłącznie pod gołym niebem, ten bowiem kierunek w wynikach okazał się stanowczo najkorzystniejszym. Dlatego też nie wahała się dyrekcyja, aby ten system wychowania fizycznego w zakładzie swoim rozszerzyć i wprowadziła go w bieżącym roku szkolnym także w szkole żeńskiej.

Młodzież szkoły męskiej dzieliła się na trzy zastępy, z których każdy raz w tygodniu odbywał przechadzkę poza miasto, gdzie przeciętnie przez 3 godziny odbywał wolne ćwiczenia gimnastyczne: musztrę, gimnastykę płuc, lekką atletykę, ćwiczenia wojskowe, biegi, skoki, wyścigi, rzucanie do celu, różne zabawy i gry, a zwłaszcza w piłkę. Podczas dżdżystej pory jesiennej i w zimie ćwiczenia te odbywały się w otwartym pawilonie w parku Dra Jordana, gdzie nadto korzystała młodzież z przyrządów gimnastycznych i przyborów do gier.

Obfita w śniegi zima dozwoliła młodzieży korzystać z nart szkolnych do syta. Podczas feryi Bożego Narodzenia wzięło udział 8 uczniów z prof. Sosnowskim w kursie narciarskim Akadem. Związku Sportowego, urządzonego pod kierunkiem Dra Pawlicy w Zakopanem, a niektórzy z nich odbyli ponadto wycieczkę narciarską do doliny Strążyskiej i na halę Kondracką. W okolicy miasta odbywały się również częste ćwiczenia i wycieczki narciarskie, to też kilkunastu uczniów doszło do dobrej wprawy w jeździe na nartach.

Taktyczne ćwiczenia wojskowe odbyły się dwukrotnie, a to wieczorne w Prądniku Białym przy udziale jednor. ochotnika

p. Ferbera i całodniowe wraz z innemi szkołami średniemi, połączone z marszem do Krzeszowic, pod kierownictwem nadporucznika Dra Turowskiego. Oprócz mniejszych, kilkugodzinnych wycieczek, miała młodzież męska 9 większych, całodniowych wycieczek, połączonych z dłuższym marszem. I tak n. p. na wycieczce do Wiśnicza maszerował zastęp 75 uczniów przeszło 20 kilom., a na wycieczce z Brzeżnicy przez Rybną do Tenczynka i Krzeszowic przemaszowało 54 uczniów 35 km. pieszej drogi. W zimie przy wspaniałej pogodzie dotarli uczniowie w liczbie 35 w obręb wsi Smierdząca, poczem na stokach góry bielańskiej zażywali jazdy na nartach i saneczkach. W maju pojechało 26 uczniów do Nowego Targu, ponieważ atoli deszcz przeszkodził w zamierzonym wyjściu na grzbiet Turbacza, przeto odbyli dwudniowy marsz po Podhalu, połączony z poznaniem szczegółów życia tamtejszego ludu i z wyjściem na jeden z mniejszych wierzchów w okolicy Sieniawy. Im bliżej było końca roku szkolnego, tem malał udział uczestników w wycieczkach, gdyż wielu najgorliwszych i najwytrwalszych zostało powołanych do służby wojskowej; ogółem jednak, odliczywszy niewielu zwolnionych od obowiązku cielesnych ćwiczeń, brało w nich udział przeciętnie 80 proc. ogółu obowiązanych.

Uczennice szkoły żeńskiej dzieliły się na 4 zastępy, z których każdy odbywał ćwiczenia fizyczne raz na dwa tygodnie; udział w nich był dobrowolny za zezwoleniem rodziców. Wpisało się na te ćwiczenia blisko 50% panienek, jednakże udział w nich nie był równomierny, gdy bowiem z kursu II A, B i C odbywała ćwiczenia regularnie przeszło połowa zapisanych, to z trzech oddziałów kursu I. pojawiło się na nich zaledwie kilka, rzadko kilkanaście uczennic. Widocznie przekonanie o potrzebie pielęgnowania zdrowia nie było wśród nich jeszcze ustalone.

Ćwiczenia panienek odbywały się w podobny sposób, jak i chłopców, bądź pod gołym niebem, bądź w pawilonie parkowym, naturalnie z usunięciem ćwiczeń dla płci żeńskiej nieodpowiednich i zbytecznych, natomiast z szerszem uwzględnieniem gier i zabaw ruchowych.

Wycieczek w żeńskiej szkole odbyło się 17, przeważnie półdniowych w bliższe okolice miasta: z całodniowych zasługuje na wzmiankę wycieczka kursu II A. do pięknego wąwozu Bętkowskiego w pobliżu Ojcowa, oraz tegoż kursu do Bochni, połączona z dokładnem zwiedzeniem salin, a to dzięki uprzejmej uczynności WP. Radców Miszkego i Słotwińskiego, a zwłaszcza WP. Nadradcy Mazurkiewicza, który nadto uczestniczki wycieczki po staropolsku ugościł. Wycieczki panien odbywały się także i w zimie, a na jednej z nich do lasów bielańskich, spędziło 35 uczennic z kl. II. B i C pół dnia na wesołej jeździe na saneczkach. Udział w wycieczkach był chętny i liczny, dość nadmie-

nić, że w wycieczce do Toń wzięło udział 40, do Sosnowic 70, do Mogiły 85 uczennic, jednak ruch wycieczkowy musiał podlegać ograniczeniom z powodu trudności posługiwania się obecnie koleją żelazną.

W cyfrach przedstawia się tegoroczne wychowanie fizyczne naszej szkoły następująco: regularne ćwiczenia fizyczne męskiej i żeńskiej młodzieży odbyły się poza miastem 128 razy, wycieczek było 31, liczba godzin spędzonych na świeżem powietrzu wynosi ogółem 580, a ogólna liczba uczestników w wycieczkach i ćwiczeniach 2392.

Całem wychowaniem fizycznym kierował prof. K. Sosnowski, w wycieczkach zaś brali też udział profesorowie: O. Callier, St. Korbel, Dr Weigt, Dr Łoziński, A. Balicki i A. Oleś.

Wycieczkowe kasy oszczędności.

Stan funduszów z końcem roku szkolnego 1916/1917.

W klasie I. AH. złożono K 273'02 podjęto 221'98, pozostaje 51'04.

W klasie II. AH. złożono K 219'14 podjęto 169'01 pozostaje 50'13.

W klasie III. AH. złożono K 39'28 podjęto 20'— pozostaje 19'28.

W klasie IV. AH. kasy nie prowadzono.

W klasie I. D. S. H. złożono 202'— podjęto 79'40 pozostaje 122'60.

W klasie II. D. S. H. złożono K 85'53 podjęto 85'53 pozostaje —.

Razem złożono K 820'97 podjęto 575'92 pozostaje 245'05.

VII. Stypendya i zasiłki.

I. Na jednorazowe zasiłki uczniów przyznał Wydział krajowy reskr. z 21 listopada 1916 l. 98944 koron 1000. Dla ucznia dnia 5 listopada 1916 przeznaczyła Kuratoria na zapomogi uczniów 400 K. Były słuchacz tut. kursu Abiturjentów p. Jan Sacha, uznając się dłużnikiem tut. zakładu, złożył dla okazania swej wdzięczności na zasiłki dla biednych i dobrze się uczących uczniów Akademii 600 K. Z uzyskanej w ten sposób kwoty 2000 K otrzymali zasiłki:

Z IV. kursu AH.: Lam Mieczysław i Zymuła Ludwik; z III. Rząsa Aleksander; z II. Gackowski Teofil, Gołda Władysław,

Kaczmarczyk Karol, Rauch Maksymilian, Schaschek Wiktor, Serwiński Zygmunt; z I.: Lupa Stanisław, Matlak Tadeusz, Popczyński Mieczysław, Rohoziński Zygmunt, Byrski Władysław, Stankiewicz Antoni, Albiński Edward, Kusek Jan;

z DII.: Węgrzyn Zygmunt, Zatora Franciszek;

z DI.: Franczak Wilhelm, Hejda Stanisław, Przybyło Stanisław, Rugg'ero Adam, Kaczmarczyk Bronisław, Wojnarowski Józef.

2. Stypendya pobierali: Panna Zofia Vetulani z kursu Abs. fund. Leona Boznańskiego 300 K; p. Denasiewicz Kazimierz z kursu Abitur. fund. Parzelskiego 300 K; p. Studnicki Tadeusz z kursu Abitur. fund. Głowińskiego 315 K; p. Michalewski Włodzimierz z kursu Abitur. fund. Głowińskiego 315 K.

3. Arcybractwo Miłosierdzia udzieliło zapomogi jednorazowej uczniowi II. AH. Serwińskiemu Zygmuntowi i uczniowi DI. Pawlikowi Piotrowi.

4. Pomoc koleżańska uczniów nie funkcjonowała i w bież. roku szkolnym.

Składając podziękowanie Wys. Wydziałowi Krajowemu za tak hojny zasiłek tutejszym uczniom udzielony — poczuwa się dyrekcyja do obowiązku złożenia p. Janowi Sacha również gorącego podziękowania tak za dar wspianiały — jak niemniej i za okazanie swej wdzięczności dla szkoły w formie za serce chwytającej.

VIII. Tabele

	Akademia Handl.					Dwuklasowa męska			Dwuklasowa żeńska							
	I	II	III	IV	Razem	I	II	Razem	Ia	Ib	Ic	Ila	Ilb	Ilc	Razem	
I. Liczba uczniów wzgl. uczenie:																
Przyjęto z pocz. r. szk. 1916/17	40	33	8	12	93	31	14	45	55	53	53	41	48	44	294	
Przyjęto w ciągu r. szk. 1916/17	3	3	9	9	24	3	5	8	1	—	2	—	—	—	3	
Razem	43	36	17	21	117	34	19	53	56	53	55	41	48	44	297	
Z tych było:																
a) tut. z promocją	—	30	16	20	66	—	15	15	—	—	—	39	47	44	130	
b) obcych z prom.	42	2	1	1	46	34	3	37	56	53	53	2	1	—	165	
c) repetentów	1	4	—	—	5	—	1	1	—	—	2	—	—	—	2	
Razem	43	36	17	21	117	34	19	53	56	53	55	41	48	44	297	
W tem mężczyzn	43	36	17	21	117	34	19	53	—	—	—	—	—	—	—	
kobiet	—	—	—	—	—	—	—	—	56	53	55	41	48	44	297	
W ciągu r. szk. wystąpiło	10	1	1	—	12	4	1	5	6	9	8	2	—	2	27	
W ciągu r. s. powołano do służby wojskowej	6	10	—	2	18	7	3	10	—	—	—	—	—	—	—	
Z końcem r. szk. pozostało	27	25	16	19	87	23	15	38	50	44	47	39	48	42	270	
a mianowicie:																
prywatystów	5	7	10	15	37	—	5	5	1	—	—	—	—	—	1	
(w tem wojskowych)	(1)	(4)	(10)	(15)	(30)	—	(3)	(3)	—	—	—	—	—	—	—	
publicznych	22	18	6	4	50	23	10	33	49	44	47	39	48	42	269	
II. Według miejsca urodzenia było:																
Z Krakowa	12	12	3	2	29	17	7	24	21	23	26	25	35	30	160	
Z Galicji	10	5	3	1	19	6	3	9	26	20	18	12	13	11	100	
Z innych prowincji Austrii	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	
Z Król. Polskiego	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	2	2	—	1	7	
Z Rumunii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Razem	22	18	6	4	50	23	10	33	49	44	47	39	48	42	269	
III. Według wyznania było:																
Rzymsko-katol.	13	9	3	4	29	18	8	26	37	32	37	30	31	33	200	
Grecko-katol.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
Mojżeszowego	9	9	3	—	21	5	2	7	12	12	9	9	17	9	68	
Razem	22	18	6	4	50	23	10	33	49	44	47	39	48	42	269	
IV. Według języka ojczystego było:																
Polaków	22	18	6	4	50	23	10	33	49	44	47	39	48	42	269	
Rusinów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Razem	22	18	6	4	50	23	10	33	49	44	47	39	48	42	269	

statystyczne.

Kurs Abitu- ryentów				Kurs Absol- wentek			Uzupełniająca Szkoła Handl.				Kursy Inwalid.				Kurs wie- czorny			Razem
A	B	C	Razem	A	B	Razem	I	II	III	Razem	I	II	III	Razem	Handl.	Sten.	Razem	
43	44	31	118	45	36	81	10	9	9	28	17	18	30	65	42	14	56	780
3	2	7	12	1	1	2	2	1	—	3	2	8	2	12	4	—	4	68
46	46	38	130	46	37	83	12	10	9	31	19	26	32	77	46	14	60	848
—	—	—	—	—	—	—	—	2	9	11	—	—	7	7	—	—	—	229
46	46	38	130	46	37	83	12	8	—	20	19	26	16	61	46	14	60	602
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	—	—	—	17
46	46	38	130	46	37	83	12	10	9	31	19	26	32	77	46	14	60	848
46	46	38	130	—	—	—	12	10	9	31	19	26	32	77	27	2	29	437
—	—	—	—	46	37	83	—	—	—	—	—	—	—	—	19	12	31	411
4	12	10	26	7	5	12	2	2	1	5	5	12	5	22	24	—	24	133
11	9	4	24	—	—	—	2	1	2	5	—	—	—	—	—	—	—	57
31	25	24	80	39	32	71	8	7	6	21	14	14	27	55	22	14	36	658
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	(33)
31	25	24	80	39	32	71	8	7	6	21	14	14	27	55	22	14	36	615
12	7	4	23	12	11	23	1	1	1	3	2	1	2	5	8	4	12	279
18	15	20	53	24	18	42	7	5	4	16	11	12	22	45	11	8	19	303
—	1	—	1	1	3	4	—	1	1	2	1	—	1	2	1	1	2	14
1	2	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	1	2	3	2	1	3	18
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
31	25	24	80	39	32	71	8	7	6	21	14	14	27	55	22	14	36	615
22	22	22	66	35	27	62	8	7	6	21	10	11	21	42	20	13	33	479
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	6	—	—	—	8
8	3	2	13	4	5	9	—	—	—	—	2	2	3	7	2	1	3	128
31	25	24	80	39	32	71	8	7	6	21	14	14	27	55	22	14	36	615
30	25	24	79	39	32	71	8	7	6	21	12	13	24	49	22	14	36	608
1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	6	—	—	—	7
31	25	24	80	39	32	71	8	7	6	21	14	14	27	55	22	14	36	615

	Akademia Handl.					Dwuklasowa męska			Dwuklasowa żeńska						
	I	II	III	IV	Razem	I	II	Razem	Ia	Ib	Ic	Ila	Ilb	Ilc	Razem
V. Wedł. miejsca zamiesz. rodzic było:															
Z Krakowa	18	17	4	3	42	19	9	28	43	32	36	33	45	39	228
Z Galicyi	4	—	2	1	7	4	1	5	6	11	11	6	3	3	40
Z Król. Polskiego	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Razem	22	18	6	4	50	23	10	33	49	44	47	39	48	42	269
VI. Wedł. wieku było:															
Urodz. w r. 1902	4	—	—	—	4	4	—	4	8	6	2	—	—	—	16
" " " 1901	3	2	—	—	5	7	—	7	11	13	14	7	7	4	56
" " " 1900	12	5	2	—	19	8	6	14	15	15	14	4	12	7	67
" " " 1899	2	7	2	2	13	3	2	5	8	4	7	17	9	14	59
" " " 1898	1	2	—	—	3	—	2	3	3	3	8	9	14	7	44
" " " 1897	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	1	6	4	15
" " " 1896	—	2	1	—	3	—	—	—	1	1	1	1	—	5	9
" " " 1895	—	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
" " " 1894	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
" " " 1893	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1892	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1891	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1890	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1889	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1888	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1887	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1886	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1885	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1884	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1883	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1882	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1880	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1877	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1874	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" " " 1864	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	22	18	6	4	50	23	10	33	49	44	47	39	48	42	269
VII. Klasyfikacja za rok szk. 1916/17															
a) z powoł. do służby w ciągu r. s. otrzymali stopień I.	4	8	—	2	14	4	2	6	—	—	—	—	—	—	—
świadczeń roczn. wzgl. odejścia nie otrzymali	2	2	—	—	4	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—
Razem	6	10	—	2	18	7	3	10	—	—	—	—	—	—	—
b) z końcem r. 1916/17															
Otrzymał st. I z odz.	—	—	1	—	1	—	1	1	7	3	5	5	9	9	38
" " " II	14	12	5	4	35	15	8	23	40	35	35	33	37	26	206
" " " III	5	3	—	—	8	3	—	3	—	3	—	—	—	2	5
Przezn. do egz. popr.	2	2	—	—	4	3	1	4	2	3	7	—	2	4	18
Przezn. do egz. uzup.	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Razem	22	18	6	4	50	23	10	33	49	44	47	39	48	42	269
Złożyło egz. pryw.	—	—	4	9	13	—	2	2	1	—	—	—	—	—	1
Przez. do egz. u. pr.	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nie zgł. się do egz. pryw.	5	7	6	5	23	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—
Razem	5	7	10	15	37	—	5	5	1	—	—	—	—	—	1

Kurs Abitu-ryentów				Kurs Absol-wentek			Uzupełniająca Szkoła Handl.				Kursy Inwalid.				Kurs wie-czorny			Razem
A	B	C	Razem	A	B	Razem	I	II	III	Razem	I	II	III	Razem	Hand.	Sten.	Razem	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	8	6	3	17	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	8	7	6	21	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	6	—	—	—	—	—	—	—	74
—	—	—	—	—	—	—	2	5	4	11	—	—	—	—	—	—	—	111
—	—	—	—	2	—	2	2	1	—	3	1	—	1	2	1	1	2	86
4	6	1	11	7	8	15	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	7	83
5	1	3	9	10	9	19	—	—	—	—	3	3	6	3	3	1	4	53
6	6	2	14	10	8	18	—	—	1	1	4	3	6	13	2	1	3	61
5	3	2	10	3	5	8	—	—	—	—	1	1	2	4	—	—	—	25
2	3	5	10	2	1	3	—	—	—	—	1	3	2	6	—	—	—	20
3	2	—	5	2	1	3	—	—	—	—	2	—	6	8	—	—	—	17
3	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	4	3	8	—	1	1	13
1	—	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	2	1	3	11
1	—	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	7
—	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1	1	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2	2	2	4
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3
—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
31	25	24	80	39	32	71	8	7	6	21	14	14	27	55	22	14	36	615
3	5	3	11	—	—	—	1	1	2	4	—	—	—	—	—	—	—	35
8	4	1	13	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	22
11	9	4	24	—	—	—	2	1	2	5	—	—	—	—	—	—	—	57
5	1	6	12	7	8	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67
27	20	13	55	23	21	44	8	7	6	21	11	10	—	—	—	—	—	405
—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	3	4	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
4	3	5	12	8	3	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
31	25	24	80	39	32	71	8	7	6	21	14	14	—	—	—	—	—	552*
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43

*) Na kursach wieczor. nie ma klasyfikacji. III kurs inwal. skończy naukę dopiero 18/8 1917

IX. Kronika zakładu.

I.

Nowy rok szkolny 1916/17 rozpoczęto i ukończono w warunkach takich samych jak i poprzednie dwa lata, tylko z powodu znaczniejszego napływu młodzieży donajęto jeszcze jeden lokal przy ul. Szewskiej 1. 9. Mieściły się zatem w lokalach:

a) ul. Szewską 4 — w godzinach przedpołudniowych klasy I. II. III. AH. i DII, w godzinach popołudniowych klasa DI, oraz trzy klasy szkoły uzupełniającej a wieczorami kursa handlowe dla dorosłych (razem oddz. 9);

b) ul. Szewska 9 — rano IV. Abt., kurs Abiturjentów A., i kurs inwalidów, popołudniu kursa Abiturjentów B i C (razem oddz. 5);

c) Pałac Spiski III p. (Rynek gł. 35) tylko popołudniu 6. klas żeńskiej szkoły Dwuklasowej i kurs Absolwentek oddziały A i B. (razem oddz. 8).

d) Naukę pisania na maszynach pobierały uczennice i uczniowie w lokalu przy ul. Jagiellońskiej 1. 7.

e) Ćwiczenia w pracowni chemicznej i towaroznawczej odbywały się w pracowni prof. Dra Bollanda do końca kwietnia ul. Zacisze 7, od maja ul. Siemiradzkiego 15.

Ze względu na szczupłość lokalów i znaczną ilość oddziałów tak męskich jak i żeńskich odbywała się nauka tylko jednorazowo rano lub popołudniu w 45 minutowych godzinach nauki.

Wpisy do wszystkich szkół i kursów odbyły się w czasie od 25 sierpnia do 4 września 1916; egzamina wstępne i poprawcze w dniach 5 i 6 września. Nabożeństwo wstępne zostało odprawione w kościele OO. Kapucynów dnia 6 września, a następnego dnia rozpoczęła się nauka.

9 września i 20 listopada odprawiono w kościele OO. Kapucynów żałobne nabożeństwo za duszę ś. p. Cesarzowej Elżbiety.

4 października, jako w dniu Imienin Najjaśniejszego Pana, odprawiono uroczyste nabożeństwo szkolne również w kościele OO. Kapucynów.

Historyczny dzień 5 listopada zgromadził wszystkich uczniów w sali szkolnej, a dyrektor zakładu w dłuższym przemówieniu zwrócił uwagę zebranych na ważność aktu kończącego przeszło stuletnią niewolę i zwiastującego jutrzeńkę swobody, do której przygotować się potrzeba modlitwą i pracą, zaniechaniem waśni i szlachetnymi czynami. Tego samego dnia przemówił dyrektor i do pobierających naukę popołudniu klas męskich i żeńskich. — W dniu 8 listopada po nabożeństwie szkolnem w kościele OO. Kapucynów, udali się uczniowie i uczennice zakładu wraz z innymi

szkołami miejscowymi w pochodzie na Wawel, biorąc tem samem udział w uroczystościach tego święta narodowego.

22 listopada rano ogłosił dyrektor uczniom zakładu śmierć Najjaśniejszego Pana Cesarza Franciszka Józefa I., poczem zamknął na znak żałoby szkołę. Zebrani udali się następnie na mszę żałobną do kościoła. 30 listopada urządzono żałobne nabożeństwo za duszę ś. p. Cesarza w kościele OO. Reformatów. Po nabożeństwie przemówił do zebranych razem uczniów o życiu i czynach Zmarłego Monarchy prof. Dr Weigt, zaś do uczenice prof. Dr Tarliński i prof. Sosnowski. Dla uczniów wyznania mojżeszowego odbyło się nabożeństwo w świątyni na Zabrzeziu dnia 3 grudnia.

Z powodu śmierci ś. p. Henryka Sienkiewicza wygłosili nauczyciele języka polskiego w klasach stosowne przemówienia a w dniu 29 listopada odprawiono nabożeństwo żałobne u OO. Kapucynów.

Rekollekcye dla uczniów AH. DSH i KAb. wygłosił w dniach 27 do 29 marca Ks. Graczyk ze Zgrom. XX. Misyonarzy, dla uczenice ŻSH i Abs. wygłosił nauki w dniach 26 do 28 marca X. prof. Staich.

W dniach 27 kwietnia i 9 maja odprawiono nabożeństwa szkolne i zwolniono wszystkie oddziały od nauki jako w dniach imienin wzgl. urodzin Cesarzowej Zyty.

3 Maja wzięła młodzież tut. zakładu udział w nabożeństwie z powodu rocznicy święta narodowego, zaś 5 maja witała wraz z innymi szkołami przybywających do Krakowa Najjaśniejszych Państwa. Najj. Pani Cesarzowa Zyta zaszczyliła odwiedzinami budynek Akademii Handlowej, w której mieści się obecnie od wybuchu wojny szpital forteczny Nr. I.

Od dnia 10 czerwca zwolniono w myśl rozp. Rady Szkolnej Krajowej 6 uczniów i 47 uczenice, wyjeżdżających z Krakowa na prowincję tak z powodów zdrowotnych jak i aprowizacyjnych.

28 czerwca zakończono rok szkolny nabożeństwem i rozdaniem świadectw w AH. DSH. i ŻSH. Na kursach Abiturjentów i Absolwentek rozdano świadectwa 30 czerwca.

II.

Wspomnienia pośmiertne.

Dr Fryderyk Zoll

Rektor i profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, wiceprezes Akademii Umieję., członek Izby Panów, radca dworu, komander orderu Franciszka Józefa i żelaznej korony i t. d.

Zmarł dnia 1 kwietnia 1917. Urodzony w roku 1834 w Dolnej Wsi pod Myślenicami, habilitował się w krakowskim uniwersytecie już w r. 1862. Biorąc udział w życiu publicznym w Radzie miasta Krakowa, w Sejmie i Radzie państwa, czuł się przecież zawsze najszczęśliwszym, gdy mógł dla młodzieży pracować, czy to pisząc dzieła naukowe, czy też przemawiając z katedry. Wychowawca kilku pokoleń prawników, serdeczny opiekun i cędownik wszystkich, którzy się do niego z czemkolwiek zwracali, był jednym z najbardziej zasłużonych i kochanych ojców prastarej stolicy Piastów i Jagiellonów. Od roku 1888 delegat Ministerstwa Oświaty do Kuratorji Akademii Handlowej, brał zawsze żywy udział we wszystkich jej pracach, interesując się żywo rozwojem szkoły, uczniami i nauczycielami, którzy w Nim mieli zawsze najlepszego orędownika.

Ciężką żałobą okryci wzięli udział wszyscy tak nauczyciele jak i uczniowie w pogrzebie ś. p. Rektora Zolla w dniu 3 kwietnia, nabożeństwo żałobne zaś odprawiono w kościele OO. Kapucynów w dniu 19 kwietnia 1917.

Dnia 14 grudnia 1916 wziął cały zakład udział w pogrzebie ś. p.

Franciszka Dębskiego

urzędnika Banku krajowego, który po ukończeniu tut. kursu Abiuryentów i odbyciu praktyki, udzielał tak w męskich jak i w żeńskich oddziałach Akademii nauki od roku 1909 do 1914. Przez wszystkich tak kolegów jak i uczniów bardzo ceniony, wyjechał z Krakowa w czasie ewakuacyi i wrócił doń złamany ciężką i długą chorobą, która zakończyć się miała tak przedwczesną śmiercią.

Dnia 12 czerwca zmarł nagle ś. p.

Henryk Nennel

redaktor Biura korespondencyjnego i nauczyciel stenografii w tut. Akademii od r. 1911. Dla zalet swego charakteru przez wszystkich wysoce ceniony, padł na posterunku, zostawiając po sobie głęboki żal w sercach kolegów, uczniów i uczenic. W pogrzebie odbytym 15 czerwca wzięli udział wszyscy profesorowie i młodzież zakładu. Nabożeństwo żałobne odprawiono 27 czerwca.

Śluchacz kursu Abiturjentów, **Juliusz Piaseczny**, zmarł nagle 6 marca b. r., nabożeństwo żałobne odprawiono 10 marca.

Uczeń kursu I. AH. **Pawikowski Aleksander**, zmarł po długiej chorobie dnia 10 czerwca b. r. Nabożeństwo żałobne odprawiono 27 czerwca.

B. uczenica kl. Ic. ŻSH. **Marya Cisowska**, zmarła po ciężkiej chorobie 24 czerwca 1917.

R. i. p.

III.

I. Akademia handlowa: Do klasy I. wpisano 1 repetenta, 22 uczniów z ukończoną szkołą wydziałową i 24 z ukończoną czwartą klasą szkoły średniej. Przy egzaminie wstępnym składanym przez uczniów ze szkół wydziałowych reprobowano 4. W całej szkole było z początkiem roku uczniów publicznych 80, prywatystów zaś 37. Z tych prywatystów odbywało służbę wojskową 30. Do egzaminu zgłosiło się w ciągu roku soku szkolnego korzystając z udzielanych im urlopów tylko 14.

W kl. I i II. AH. zorganizowali pp. gospodarze klas Sosnowski i Dr Weigt t. zw. gminy szkolne. W obu tych klasach a zwłaszcza na kursie III. zajmowali się uczniowie pracą pozaszkolną, kształcąc się w różnych specjalnych kierunkach za wskazówkami profesorów. Zewnętrznym objawem tych prac były referaty wygłoszone wobec kolegów ze wszystkich klas przez Rząsę z III. AH. »O składnicach i sklepach Kółek rolniczych« oraz Stattera z II. AH. »O kredycie i stowarzyszeniach kredytowych opartych na współdzielczości«.

II. Dwuklasowa szkoła męska: Do klasy II. przyjęto 3 z niższą szkołą średnią, 29 z ukończoną szkołą wydziałową i 2 na podstawie egzaminu wstępnego. Z pięciu prywatystów klasy drugiej było 2 z krajowych szkół kupieckich, 3 zaś b. tutejszych uczniów pełniło służbę wojskową.

III. Dwuklasowa szkoła żeńska: Do kl. I. przyjęto uczennic 164, a więc o 18 więcej niż w roku zeszłym. Po raz pierwszy były między nimi uczennice z ukończoną 4 klasą szkoły średniej w liczbie 11, wszystkie inne miały ukończoną 3, 4 wzgl. 5 klasę szkoły wydziałowej.

IV. Uzupełniająca szkoła handlowa: Frekwencja w tej szkole obniżyła się znacznie. Na fakt ten wpłynęło ogłoszenie Magistratu m. Krakowa do kupców, w którym pominięto tut. szkołę uzupełniającą oraz stan wojenny i brak towarów w handlach a więc i zmniejszenie liczby uczniów po sklepach oraz coraz częstsze próby zastępowania sił męskich siłami kobiecemi.

V. Kurs Abiturjentów: Liczba słuchaczy na kurs ten wpisanych 130, zmusiła dyrekcję do otwarcia z początkiem roku szkolnego 3 oddziałów, z których dwa pobierało naukę w godzinach popołudniowych. Gdy skutkiem powołań do służby wojskowej liczba słuchaczy zmniejszyła się o 24 a kilkunastu z innych powodów wystąpiło, zwinęła dyrekcja z końcem lutego 1917 oddział C, przydzielając słuchaczy do oddziałów A i B. Dla powołanych do służby wojskowej urządzono osobny kurs krótki, celem umożliwienia im złożenia przepisanych egzaminów przed terminem i otrzymania świadectw przed odejściem do wojska. Z kursu tego korzystało 12 słuchaczy.

VI. Kurs Absolwentek szkół średnich: Ponieważ do wpisu zgłosiło się aż 83 słuchaczek, podzieliła dyrekcja kurs ten na 2 oddziały. Do oddziału B. weszły tylko absolwentki gimnazjów, które zdecydowały się pobierać naukę arytmetyki politycznej i ekonomii w liczbie 37, w oddziale A. pozostały wszystkie inne, tak z maturą gimnazjalną jak licealną wzgl. seminaryjalną. — Egzamin dojrzałości gimnazjalny miało słuchaczek 51, licealny 20, seminaryalny 12.

VII. Kurs wieczorny dla dorosłych: Na kursie tym wykładano w b. r. szk. oprócz buchalteryi, korespondencyi, nauki o handlu i wekslach i rachunków, także i towaroznawstwo z działu materiałów budowlanych i aprowizacyjnych. Na życzenie (9) słuchaczek otwarto w styczniu osobny kurs wieczorny stenografii, na który wpisało się nowych osób 14 i 2 uczniów tut. zakładu, tak, że razem uczęszczało na stenografię osób 25.

* * *

Ogólna liczba przyjętych w r. 1916/17 uczniów i uczennic wynosiła bez uczestników kursów inwalidów 771, zaś z tymi kursami 848, podczas gdy w r. 1914 wpisano razem osób 766. Pod względem frekwencji przewyższył zatem ten rok 1916/17 wszystkie lata poprzednie tak wojenne jak i przedwojenne. To też Rada Szkolna Krajowa przyjmując do wiadomości sprawozdanie dyrekcji o tak licznej frekwencji zwłaszcza na kursie

Abituryentów, stwierdziła, że widzi w niej pożądaný i zdrowy objaw oraz dowód, że tutejszy zakład dobrze spełnia swe zadanie.

* * *

Uwaga: W sprawie poruszonej w kwietniu 1916 dopuszczenia dziewcząt do studyów w osobnych oddziałach tut. czteroklasowej męskiej Akademii Handlowej nadeszła rezolucya c. k. Ministerstwa Wyzn. i Ośw. z 21 lipca 1916 l. 17293, w której Ministerstwo zaznaczyło, że nie mogło nabrać przekonania, aby wśród obecnych warunków zachodziła potrzeba otwarcia oddziałów żeńskich w Akademii — wzywa zatem Kuratoryę, by na razie zaniechała ich otwarcia.

Ponowne starania Kuratoryi o uzyskanie wspomnianego zezwolenia, poparte jednomyślną uchwałą Rady Szkolnej Krajowej a przedłożone Ministerstwu z wiosną r. 1917 również nie odniosły skutku, to też Kuratorya zrezygnowała na razie z zamierzonego otwarcia w ramach istniejącej Akademii Handlowej oddziałów żeńskich, natomiast postanowili członkowie tejże Kuratoryi na wniosek J. Eksc. Dra Juliusza Leo, prezydenta miasta Krakowa, otworzyć prywatną wyższą szkołę (akademię) handlową dla dziewcząt z planem naukowym męskich Akademii handlowych już od 1 września 1917. W razie otwarcia tego prywatnego zakładu ogłosi kierownictwo tej pierwszej polskiej, na razie prywatnej wyższej szkoły handlowej z końcem r. szk. 1917/18 osobne sprawozdanie.

X. Szkoła a wojna.

W r. szk. 1916/17 nie otrzymała dyrekcyja mimo swych odezów i prośb, żadnych prawie dalszych wiadomości o losach tutejszych absolwentów wzgl. uczniów pełniących służbę wojskową, wobec czego dokładne zestawienie udziału ich w wojnie da się wykonać dopiero po powrocie wszystkich do domu, wtedy też dopiero założy dyrekcyja »Księgę pamiątkową« i umieści w budynku Akademii »Tablicę pamiątkową« z nazwiskami tut. absolwentów wzgl. uczniów, którzy w wojnie udział brali.

I.

Wspomnienie pośmiertne.

Zginęli na polu walki:

Stebelski Wit Roman, absolwent kursu abiturýentów, w r. 1916 i Orczykowski Tadeusz, absolwent DSH., legionista, w r. 1914.

Za dusze poległych na polu walki byłych tut. uczniów i słuchaczy ś. p. Bobaka Tadeusza, Ciesielskiego Stefana, Krystyniaka Wiktoryna, Kulczyńskiego Leona, Lisa Maryana, Michałowicza Jana, Orczykowskiego Tadeusza, Piwockiego Karola, Stebelskiego Romana, Tergondego Kazimierza i Walki Tadeusza odprawiono msze św. w kościele OO. Kapucynów dnia 15-go czerwca 1917.

II.

a) **Uwiadomili dyrekcyę o swej służbie wojskowej:** Motug Władysław, sierżant I p. p. Leg., Abs. AH. z 1905. — Ryszard Kedra, abs. AH. z 1910, wachm. Leg. — Luska Bruno, abs. DSH. z 1910, porucznik 13 p. p. Wielki srebrny medal waleczności i Signum laudis, obecnie Δ niewoli.

b) **Wstąpili do służby wojskowej w ciągu r. s. 1916/17:** Z AH. I. Byrski Władysław, Jucha Józef, Kopeć Michał, Salonek Władysław, Szczerbiński Kazimierz, Till Wilibald; z II: Bornstein Izak, Dyr Henryk, Gołda Władysław, Kaim Stanisław, Kleinberger Berl, Korngold Ferdynand, Nadel Norbert, Statter Ludwik, Stolarz Tadeusz, Tigner Aron; z IV: Abrahamer Elias, Mazurek Adam; z DI: Bernstein Maurycy, Czech Andrzej, Hejda Stanisław, Pawlik Piotr, Szczyrek Maryan, Zarzecki Kazimierz, Bednarski Stanisław; z DII: Gawron Jan, Mackiewicz Franciszek, Tyrała Kazimierz; z kursu abiturjentów: Dąbski Ludwik, Michalewski Włodzimierz, Miodoński Stanisław, Mroczkowski Stefan, Mroczkowski Zygmunt, Schmidt Henryk, Silberstein Henryk, Studnicki Tadeusz, Stupnicki Adam, Zawadzki Longin, Ziółowski Kazimierz, Holiv Karol, Jahn Stanisław, Łacki Zygmunt, Matzke Henryk, Orzeł Kazimierz, Przełęcki Leopold, Stankiewicz Emil, Grodzicki Zygmunt, Tilles Henryk, Lilienthal Moritz, Łepkowski Tadeusz, Turek Michał, Molkner; z UI: Marfiak Maryan, Żychoń Jan; z U₂: Flakowicz Kazimierz; z U₃: Krzanowski Stefan, Unsing Gustaw.

III.

Na różne cele związane z wojną złożyli w czasie roku szk. 1916/17:

N A	Prof.	AH.	DSH.	Kab.	ŻSH.	Abs.	USH.	Wiecz.	Razem
Czerwony Krzyż	186.38	99.50	21.94	38.80	219.38	80 01	43.80	5.70	695.51
K. B. K.	78.—	36.66	10.—	134.70	116.68	46.60	—	—	422.64
Gwiazdkę dla Legionistów .	—	7.63	1.90	16.82	20.08	13.50	10.—	—	69.93
Sieroty po Legionistach . .	—	9.43	3.50	16.82	20.08	14.50	2.—	—	66.33
Odzież dla biednych dzieci .	—	2.52	5.—	—	34.70	—	—	13.—	55.22
Głodnych w Krakowie . .	16.50	—	—	—	—	—	—	—	16.50
Głodnych na Litwie	—	—	—	53.10	22.12	—	—	—	75.22
	280.88	155.74	42.34	260.24	410.92	176.73	55.80	18.70	1401.35

IV.

C. k. Min. Wyzn. i Ośw. reskr. z 17 lipca 1916 l. 22166 zatwierdziło regulamin i plany naukowe kursów handlowych dla inwalidów wojennych, o których wspomniała dyrekcyja w zeszłorocznem sprawozdaniu a reskr. z 1 czerwca 1917 l. 5774 uznała je po myśli rozporządzenia Cesarskiego z 7 grudnia 1915 Dz. p. p. Nr 364 wzgl. rozp. z 20 stycznia 1916 l. 37966/15 Dz. rozp. min. Nr 3 z 1916 *).

Regulamin i plany naukowe

Kursów handlowych dla niezdolnych do służby wojskowej oficerów i podoficerów c. i k. armii i legionów polskich, urządzonych przy Akademii handlowej w Krakowie.

I. Regulamin.

§ 1.

Kuratoria Akademii Handlowej w Krakowie urządza w porozumieniu z c. i k. Komendą Wojskową w Krakowie oraz Wydziałem Wykonawczym Krajowej Komisji opieki nad inwalidami wojennymi w Krakowie kursa handlowe dla niezdolnych do służby wojskowej oficerów i podoficerów c. i k. armii oraz legionów. Celem tych kursów jest podanie słuchaczom takiego zasobu najważniejszych wiadomości z zakresu nauk handlowych, aby im umożliwić uzyskanie posad w bankach, zakładach ubezpieczeń, domach handlowych a względnie inne zarobkowanie w handlu.

Urządzenie takich kursów wymaga zatwierdzenia ze strony c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty. Po otrzymaniu zatwierdzenia uwiadomi Dyrekcyja Akademii Handlowej tak c. i k. Komendę Wojskową jak i Krajową Komisję opieki nad inwalidami o otwarciu kursu, podając warunki przyjęcia uczestników.

*) § 6 tegoż Cesarskiego rozporządzenia opiewa: »Władza przemysłowa pierwszej instancji może inwalidom wojennym, którzy mają zamiar rozpocząć przedsiębiorstwo kupieckie zależne od uzyskania dowodu uzdolnienia udzielić dyspenzy od przedkładania tego dowodu, jeżeli kandydat przynajmniej przez przeciąg 3 lat czynny był w sposób potrzebny do udowodnienia przepisanego w przemyśle kupieckim uzdolnienia lub do uzyskania dyspenzy od takiego dowodu. Polityczną władzę krajową upoważnia się udzielać inwalidom wojennym wyjątkowo dyspenzy od przedkładania przepisanego w przemyśle kupieckim dowodu uzdolnienia, jeżeli kandydat przedłoży świadectwo, że przed rozpoczęciem służby wojskowej ukończył państwowy lub posiadający prawo publiczności kupiecki zakład naukowy, lub, że uczęszczał z pomyślnym skutkiem na urządzonej przez administrację szkolną lub przez nią wyraźnie uznany kurs naukowy, a przeto posiadał wystarczające do prowadzenia zamierzonego przemysłu wiadomości zawodowe«.

§ 2.

Kursa te obejmują następujące działy:

A) »Kurs bankowy dla oficerów« ma zaznajomić uczestników z zasadami nauki o handlu, rachunkami kupieckimi, księgowością i korespondencją bankową i przygotować ich na posady w bankach, kasach oszczędności itp.

B) Kurs handlowy dla podoficerów« ma zapoznać uczestników z zasadami nauki o handlu, rachunków kupieckich, księgowości i korespondencji oraz z najważniejszymi zasadami ubezpieczeń w możliwie praktyczny sposób, tak aby byli uzdolnionymi do objęcia posad sił pomocniczych w handlach, fabrykach, zakładach ubezpieczeniowych względnie mogli w inny sposób w handlu pracować.

W miarę potrzeby zaprowadzi się na tych kursach naukę stenografii, kaligrafii i pisania na maszynach, oraz dla znających język niemiecki i korespondencję w tym języku.

§ 3.

Na kurs A) będzie się przyjmować niezdolnych do służby wojskowej oficerów, którzy zgłoszą się w c. i k. Komendzie Wojskowej i zostaną przez nią względnie przez Krajową Komisję j. w. uwzględnieniem § 4. niniejszego regulaminu, Akademii jako uczestnicy kursu przydzieleni.

Na kurs B) przyjmie się niezdolnych do służby wojskowej podoficerów ze wszystkich gatunków broni, którzy się zgłoszą w c. i k. Komendzie Wojskowej i zostaną tut. zakładowi jako uczestnicy kursu (j. w.) przydzieleni. Inwalidzi bez rangi mogą wyjątkowo uzyskać przyjęcie na kurs, jeżeli posiadają potrzebne przygotowanie naukowe i jeżeli po przydzieleniu podoficerów pozostaną wolne miejsca.

§ 4.

Każdy kurs trwa trzy miesiące, jednakże w razie potrzeby może być przedłużony. Kurs urządza się w razie zgłoszenia się co najmniej 15 uczestników. Liczba uczestników każdego kursu nie może przekraczać 40.

Uczestnicy każdego kursu są obowiązani do regularnego uczęszczania.

§ 5.

Wszystkie te kursa są bezpłatne, za egzamina nie pobiera się również żadnych taks. Lokalu, oświetlenia, opału i służby dostarcza Akademia bezinteresownie.

§ 6.

Kierownictwo kursu spoczywa w rękach dyrektora Akademii Handlowej w Krakowie. C. i k. Komenda Wojskowa jest uprawnioną przez swego delegata przekonywać się każdego czasu, czy uczestnicy kursu zachowują się odpowiednio i czy regularnie na wykłady uczęszczają.

Nauki udzielają profesorowie Akademii Handlowej w Krakowie, ofiarowując swą pracę na tych kursach bezinteresownie a Kuratorya Akademii Handlowej przydziela im na wniosek dyrekcyi pewne przedmioty.

§ 7.

Uczestnicy kursu są obowiązani do stosowania się do zarządzeń wydanych przez dyrektora zakładu. Każdą opuszczoną godzinę wykładu należy w odpowiedni sposób usprawiedliwić. Uczestnik kursu, któryby z powodu choroby lub też z innych powodów nie uczęszczał na kurs przez przeciąg jednego miesiąca, traci prawo składania egzaminu i zostaje z kursu wykreślony.

§ 8.

Nauki udziela się wedle podanych poniżej planów w języku polskim. Dzień rozpoczęcia wykładów i podział godzin pod dyktando w stosownym czasie do wiadomości c. i k. Komendy Wojskowej i Wydziału Wykonawczego Krajowej Komisji opieki nad inwalidami wojennymi.

§ 9.

Po ukończeniu kursu przystępują uczestnicy kursu do egzaminów, przy których przewodniczyć będzie dyrektor zakładu, egzaminować zaś będą ci profesorowie, którzy na kursie wykładali. C. i k. Komenda Wojskowa oraz Komisya Krajowa są uprawnione wydelegować swych reprezentantów w charakterze gości. Ustne egzamina obejmą wszystkie na kursie wykładane przedmioty; egzamin piśmienny z rachunków kupieckich, księgowości i korespondencji (wzgl. obliczeń ubezpieczeniowych) odbędzie się przed egzaminem ustnym. Z toku egzaminu spisuje się krótki protokół; o sposobie postępowania przy egzaminie rozstrzyga przewodniczący.

Uczestnicy, którzy ze wszystkich przedmiotów na kursie wykładanych złożą egzamin, otrzymają świadectwa (bez stempla), w którym oprócz wyników egzaminacyjnych z poszczególnych przedmiotów zaznaczy się także i pilność słuchacza kursu. Skala ocenienia wyniku egzaminu obejmuje noty: »bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny«; skala ocenienia uczęszczania na wykłady »bardzo pilnie, pilnie, niejednostajnie«. —

Świadectwa podpisuje dyrektor Akademii Handlowej i delegat c. i k. Komendy Wojskowej.

Egzaminów poprawczych i uzupełniających nie ma wcale. Również nie wydaje się świadectw frekwencyjnych uczestnikom kursu, którzyby egzaminu końcowego w całości lub tylko częściowo nie złożyli.

§ 10.

Po zakończeniu kursu i egzaminów przedłoży dyrekcyja c. k. Ministerstwu Wyznań i Oświaty krótkie sprawozdanie o przebiegu i wyniku nauki, podając nazwiska profesorów, którzy nauki udzielali. Sprawozdanie dyrekcyi poda c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty do wiadomości c. k. Ministerstwu Spraw wewnętrznych i c. i k. Ministerstwu Wojny. Odpisy powyższego sprawozdania przedłoży dyrekcyja c. i k. Komendzie Wojskowej i Krajowej Komisji opieki nad inwalidami wojennymi w Krakowie.

II. Plany naukowe.

A) Kursu bankowego dla oficerów.

1. **Nauka o handlu** (dwie godziny tygodniowo): Handel i kupiec. Firma. Pełnomocnictwo handlowe. Spółki handlowe. Treściwe przedstawienie systemu monetyarnego Austro-Węgier, Niemiec, Francyi, Turcyi, Anglii i Zjednoczonych Stanów Ameryki. Waluta. Zasady nauki o wekslach (wypracowanie przykładów). Obrót żyrowy i kliryngowy (ogólne zasady, zarys ustawy czekowej, obrót żyrowy pocztowej Kasy oszczędności i Banku austro-węgierskiego). Dewizy i papiery wartościowe. Handel komisowy. Czynności bankowe. Giełdy i najważniejsze transakcye giełdowe.

2. **Rachunki kupieckie** (cztery godziny tygodniowo). Wprowadzenie w technikę rachunków kupieckich. Rachunek procentu i odsetek. Odsetki od wkładek w kasach oszczędności. Dyskontowanie weksli. Rachunek walut, dewiz i papierów wartościowych na giełdach krajowych. Rentowność papierów wartościowych. Zastaw papierów wartościowych. Zasady rachunków bieżących wedle wszystkich trzech metod.

3. **Księgowość bankowa** (cztery godziny tygodniowo). — Wyjaśnienie ogólnych pojęć i wyrażeń technicznych księgowości. Inwentarz. Księgi poboczne i ich prowadzenie. Zasady podwójnej księgowości. Ćwiczenia w księgowaniu bieżącym zwykłych zaszłości bankowych wedle tej metody. Praktyczne objaśnienie i należyta wprawa w zamykaniu ksiąg wedle metody podwójnej. Najważniejsze wiadomości o bilansach bankowych.

4. **Korespondencya bankowa** (dwie godziny tygodniowo).

Forma i styl listów handlowych w ogólności. Manipulacja z listami przychodzącymi i wychodzącymi. Wewnętrzna organizacja wielkich banków. Listy i najważniejsze dokumenty bankowe, zwłaszcza w komisowej sprzedaży i zakupie, listy wywiadowcze i informacyjne. Podania o nadanie posady.

Najpóźniej w ostatnim tygodniu należy w czasie godzin przeznaczonych na naukę księgowości i korespondencji przerobić kilka typowych przykładów zaszłości bankowych z wypracowaniem wszystkich odnoszących się do danego przykładu dokumentów, listów i księgowości.

B) Kursu handlowego dla podoficerów.

1. **Nauka o handlu** (dwie godziny tygodniowo). Handel. Kupiec. Firma, prokura, pomocnicy handlowi. Handel towarów. Rodzaje zapłaty. Najważniejsze wiadomości z nauki o wekslach (objaśnienia połączy się z wypracowaniem przykładów na blankietach). Przekazy i czeki. Ustawowe postanowienia, odnoszące się do interesów handlowych i ich wykonanie. Spółki handlowe. Zawody pomocnicze i urządzenia popierające rozwój handlu.

2. **Rachunki kupieckie** (trzy godziny tygodniowo). Powtórzenie głównych działań rachunkowych liczbami całymi i ułamkami dziesiętnymi i zwyczajnymi. Najważniejsze ułatwienia rachunkowe. Systemy walut, miar i wag. Wnioskowanie, rachunek łańcuchowy, rachunek procentu i odsetek od sta; rachunek dyskontu. Obliczenia towarowe i kalkulacja towarów sprowadzanych.

3. **Księgowość** (trzy godziny tygodniowo). Obowiązek kupców do prowadzenia ksiąg, wyjaśnienia wyrazów technicznych i zasad księgowości pojedynczej. Księga kasy, dziennik, księga główna, inwentarz, księgi pomocnicze; zamknięcie ksiąg. Ćwiczenia w księgowaniu zaszłości z handlu towarowego. Księgowość w fabrykach (obliczanie płac: rodzaje, obliczenie i wypłata zarobków, listy płatnicze). Praktyczne przeprowadzenie krótkiego tematu.

4. **Korespondencja** (dwie godziny tygodniowo). Wypracowanie listów kupieckich. Manipulacja z listami wychodzącymi i wchodzącymi. Listy i dokumenty w handlu towarowym z uwzględnieniem różnych sposobów wyrównania faktur; pocztowa Kasa oszczędności; listy upominające; informacyjne urządzenia; okólniki; oferty służbowe.

5. **Zasady ubezpieczeń** (dwie godziny tygodniowo). Przegląd ubezpieczeń na życie, od wypadku, na wypadek choroby i na starość, następnie od ognia i inne zabezpieczenia życiowe. Najważniejsze wiadomości z odnośnych ustaw. Urządzenia ubezpieczeniowych zakładów robotniczych i Kas chorych, zwłaszcza

pod względem służby kasowej, utrzymania ewidencji (zgłoszenie przystąpienia i wystąpienia, kataster członków, księgi członków; zapiski o chorobach, wypadkach śmierci itd.). Protokół, ekspedyt i registratura.

Dodatek.

W razie potrzeby udzielać się będzie nauki:

Stenografii polskiej (dwie godziny tygodniowo). Tworzenie wyrazów i skracanie słów. Ćwiczenia w pisaniu listów handlowych.

Kaligrafii (jedna godzina tygodniowo). Pismo kupieckie (łacińskie i niemieckie) z uwzględnieniem szybkości w pisaniu.

Pisania na maszynach (dwie godziny tygodniowo, partjami). Zaznajomienie się z konstrukcją różnych maszyn pisarskich i pouczenie o należytem obchodzeniu się z nimi. Ćwiczenia w używaniu wszystkich palców. Pisanie kopert, rachunków i listów kupieckich.

Korespondencji w języku niemieckim (dwie godziny tygodniowo tylko dla uczestników, władających dostatecznie niemieckim językiem). Nabycie stosownego zasobu zwrotów potrzebnych do ułożenia łatwiejszych listów kupieckich i dokumentów handlowych; ćwiczenia w układaniu takich listów itp., przy czem będzie się opierać na nauce korespondencji, udzielanej w języku polskim.

C) Kurs handlowy z działu materiałów budowlanych dla podoficerów.

Celem tego kursu jest wykształcić personal kupiecki, któryby będąc gruntownie i praktycznie obeznany z towaroznawstwem materiałów budowlanych, z rachunkami kupieckimi i korespondencją z zakresu handlu materiałami budowlanymi, prowadzeniem budowy i z najprostszymi sposobami księgowania, niezbędnego na budowie i w składzie materiałów budowlanych, mógł objąć posady pomocniczych sił kupieckich w przedsiębiorstwach budowlanych, stowarzyszeniach budowlanych, w składach materiałów budowlanych i przy budowlach prywatnych.

Plan naukowy.

I. Towaroznawstwo materiałów budowlanych (tygodniowo cztery godziny wykładu i dwie godziny ćwiczeń praktycznych). Wapno, cement portlandzki i Romana, wapno hydrauliczne, gips, cegła zwyczajna i okładzinowa, dachówka, łupek asbestowo-cementowy, papa dachowa i pokrewne materiały do krycia dachów, asfalty i materiały izolujące, drzewo budowlane,

sztuczne kamienie budowlane, podłogi, parkiety, beton, żelazobeton, naturalne kamienie budowlane, sztuczne kamienie budowlane, klink'ery, płytki mozaikowe, kafle; metale używane przy budowie (żelazo, ołów, cynk, miedź), farby, pokosty, lakiery, tapety, szkło, trzcina, liny, — a mianowicie ich istota, gatunki handlowe, zwyczaje handlowe, jakoteż przechowywanie.

W laboratorium praktyczne ćwiczenia, których celem jest osiągnięcie samodzielności przy badaniu materiałów budowlanych odnośnie do ich zastosowalności, dobroci i zgodności z wymaganiami przepisów budowlanych i z umówionymi warunkami dostawy.

2. **Rachunki kupieckie** (trzy godziny tygodniowo). Powtórzenie zasadniczych działań liczbami całymi, ułamkami dziesiętnymi i zwykłymi. Prosty rachunek procentowy. Najważniejsze ułatwienia rachunkowe, przedewszystkiem zastosowanie tabel, używanych w przemyśle budowlanym. Miary i wagi, dawne i metryczne, dostosowane do potrzeb przemysłu i handlu budowlanego. Przykłady z zakresów specjalnych, w szczególności obliczenia, objętości, powierzchni i długości np. wapna gaszonego, piasku, szutru, wykopów, murów, dachów, podłóg, ścian i t. p.

3. **Księgowość** (dwie godziny tygodniowo): Zapiski księgowe na budowie (księga kasowa, magazynowa, zamówień; ob-rachunki wypłat za robociznę; wykazy materiałów, będących na składzie i tych, które mają być sprowadzone).

Analogiczne prace z zakresu składu materiałów budowlanych.

4. **Korespondencya** (jedna godzina tygodniowo). List kupiecki; treść i forma jego ze szczególnem uwzględnieniem składni i ortografii; zamówienia i ich wykonanie, ceduły dostawy, potwierdzenia odbioru, faktury, listy przewozowe, zawiadomienia o wypadkach na budowie, w składzie itp.

Korzystając z bezinteresownej pomocy profesorów tut. zakładu, otworzyła dyrekcyja z początkiem października 1916 r.:

I. Kurs handlowy z działu materiałów budowlanych, na którym udzielali nauki profesorowie Dr A. Bolland (6 g. t.), M. Lang (3 g. t.), M. Passakas (1 g. t.), W. Skalski (2 g. t.) oraz

II. Kurs handlowy dla podoficerów, na którym udzielali nauki profesorowie: St. Korbel (2 g. t.), M. Lang (2 g. t.), Dr T. Lulek (2 g. t.), M. Passakas (2 g. t.), W. Skalski (3 g. t.), Dr A. Żabiński (3 g. t.) i dyrektor zakładu (4 g. t.).

Oba te kursy trwały do końca marca 1917. Dnia 12 kwietnia 1917 odbył się egzamin końcowy pod przewodnictwem kierownika kursów, dyrektora Akademii handlowej J. Kannenberga.

Egzamin zaszczycił swą obecnością JWPan Generał-major Aleksander Truszkowski, jako delegat krajowej komisji opieki nad inwalidami wojennymi.

Z I. kursu otrzymali świadectwa inwalidzi: Ceglarz Sylwester, Dobrowolski Alojzy, Gemroth Henryk, Kwiatek Maksymilian, Maison Władysław, Mijał Zenon, Pfeifer Henryk, Rzońca Władysław, Siarkiewicz Tomasz, Sternik Antoni i Wardzała Stanisław. Egzaminu nie składało wzgl. przedtem wystąpiło 5.

Z II. kursu otrzymali świadectwa inwalidzi: Artymowicz Józef, Dobrowolski Alojzy, Godlewski Stanisław, Liro Stanisław, Mijał Zenon, Podczerwiński Hieronim, Rzońca Władysław, Terlecki Sas Tadeusz, Wilczarowski Antoni i Waleszczyński Wilhelm. Egzaminu nie składało, wzgl. przedtem wystąpiło 12.

C. k. Krajowa komisja nad inwalidami wojennymi oraz c. i k. Komenda Wojskowa w Krakowie złożyły kierownictwu i wszystkim nauczycielom kursu za pośrednictwem dyrekcyi swe podziękowanie a c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. przyjęło sprawozdanie dyrekcyi o odbytych kursach z zadowoleniem do wiadomości.

Zaraz po zakończeniu tych kursów otworzyła dyrekcyja 16 kwietnia 1917 roku

III. Kurs handlowy dla inwal. wojennych.

Kurs ten obejmuje podobnie jak kurs II. naukę rachunków kupieckich, zasady ubezpieczeń, buchalteryi, korespondencyi, naukę o handlu i wekslach, korespondencyę niemiecką i stenografię oraz towaroznawstwo; jako przedmioty nadobowiązkowe, z których egzaminu się nie składa, dodano jeszcze: stylistykę polską, naukę o wiadomościach prawniczych i gospodarczych. Liczba godzin tygodniowej nauki wynosi na tym kursie 30. — Nauki udzielają profesorowie Akademii: Dr A. Bolland (3 g.), J. Ippoldt (2 g.), St. Korbel (3 g.), M. Lang (3 g.), Dr T. Lulek (5 g.), M. Passakas (3 g.), W. Skalski (5 g.), K. Sosnowski (2 g.), Dr A. Żabiński (4 g.).

Naukę pisania na maszynach pobierali uczestnicy kursu II. i III. w szkole pisania na maszynach L. Aksmana. Nauki udzielała panna Marya Simmlerówna.

Na kurs ten przydzieliła krajowa komisja opieki nad inwalidami wojennymi 32 uczestników. Egzamina odbędą się prawdopodobnie w połowie sierpnia 1917 roku.

Oprócz tych kursów osobnych, z których korzystało 77 inwalidów, przyjęła dyrekcyja na kurs Abiturjentów 16 a na kurs wieczorny 6 inwalidów wzgl. superarbitrowanych żołnierzy wzgl.

legionistów. Kuratoria uwolniła wszystkich od opłat szkolnych. Projektowany kurs bankowy dla oficerów nie przyszedł do skutku z powodu braku kandydatów.

V.

W wykonaniu reskr. c. k. Min. Wyzn. i Ośw. l. 2755/916 i c. k. Rady Szk. Kraj. z 22/II 1916 l. 13082/IV urządziła dyrekcyja osobne

Muzeum wojenne.

Muzeum obejmuje: 1) 252 medali, plaketek, odznak różnego rodzaju wydanych przez austr. Czerwony Krzyż, Samarytanina polskiego, przez Ministerstwo wojny, przez N. K. N., przez komendy pułków armii i legionów itp. 2) fotografii z pola walk itp. sztuk 74, 3) kartek (widokówek, osobno i w albumach) z wydaw. Leg. 167, z wyd. Min. Woj. Gloria-Victoria 300, oraz luźnych 24. 4) Różnych kart na chleb, mąkę itp., oraz asygnat i bonów 22. 5) Rozmaitości sztuk 9.

Nowo powstające »Muzeum wojenne« zasilili darami: Pani Helena Kannenbergowa, p. Dr Maryan Kannenberg, panowie profesorowie M. Lang, Dr Żabiński, Dr Josefert, słuchacz kursu Abiturjentów: Kazimierz Kumorowicz, uczennice żeńsk. szk.: Dankiewiczówna Helena, Rasławiecka Helena, Staichówna Anna, Kowalkowska Eugenia, Müllerówna Marya, Piątkiewiczówna Jadwiga, Piątkiewiczówna Wanda, Schläfrig Zofia, Kronengold Stefania, oraz uczniowie Akademii wzgl. DSH. Dobrzański Włodzimierz, Schaschek Wiktor, Liebeskind Maksymilian, Serwiński Zygmunt, Bernstein Maurycy, Dziama Stanisław, Ohrenstein Juda, Gątkiewicz Zygmunt, Cząłorowski Jan.

Wszystkim ofiarodawcom składa dyrekcyja za cenne dary uprzejme podziękowanie.

VI.

Oprócz wspomnianej wyżej pracy na kursach inwalidów w tut. AH. udzielali nauki na II. kursie ekonomiczno-handlowym urządzonym przez instytut ekonomiczny N. K. N. profesorowie J. Ippoldt, St. Korbel, M. Lang, Dr T. Lulek i Dr P. Łoziński. Na III. takimże samym kursie profesorowie St. Korbel i M. Lang.

Dyrektor J. Kannenberg i prof. Dr T. Lulek brali udział w posiedzeniach komisji, wydającej orzeczenia co do ewent. zaopatrzenia tych inwalidów wojennych, którzy mimo uznania za wskazane, odmawiają poddania się leczeniu następowemu lub też szkoleniu jako znawcy szkolnictwa zawodowego wyznaczeni przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych — oraz jako mężowie zaufania c. k. Ministerstwa wyzn. i ośw. w posiedzeniach komisji doradczej dla inwalidów wojennych.

J. Eksc. Pan Namiestnik zaprosił dyr. J. Kannenberga na członka Wydziału Wykonawczego krajowej Komisji opieki nad inwalidami wojennymi w Krakowie oraz komitetu administracyjnego tegoż wydziału.

XI. Wykaz książek na r. s. 171718.

a) dla Akademii Handlowej.

Kurs I.

- Język polski:** *Próchnicki*, Wzory poezyi i prozy.
Język niemiecki: *A. Tuma*, Niemiecka czytanka dla szkół handlowych (Nemecka citanka, wyd. 2, Budziejowice 1907. *Stieglmaier*). *Dr Fahnner*, Deutsche Gramatik.
Język francuski: *Dr Węckowski*, Książka do nauki języka francuskiego T. I.
Geografia: *Ant. Sujkowski*, Geografia ekonomiczna, Tom II., *Kozenn Gustawicz*, Atlas geograficzny.
Historia: *Dr M. Mayr*, — *Dr Weigt*, Historye handlu. *Putzger-Bojarski*, Atlas historyczny.
Algebra: *Kranz*, Algebra i arytmetyka.
Geometria: *Mocnik-Maryniak*, Geometria dla klas wyższych szkół średnich.
Rachunki kupieckie: *Pawłowski*, Podręcznik rachunków kupieckich dla wyższych szkół handlowych.
Fizyka: *Złobicki*, Wiadomości z fizyki.
Nauka o handlu: *Kistryn*, Nauka o handlu i wekslach. *Christof-Passendorfer*, Zasadnicze pojęcia z zakresu prac kantorowych.
Stenografia: *Korbel*, Stenografia.

Kurs II.

- Język polski:** *Tarnowski-Bobin*, Wypisy polskie dla szkół realnych, Tom II.
Język niemiecki: *Dr R. Mayr*, Deutsches Lesebuch. *Dr Fahnner*, Deutsche Gramatik.
Język francuski: *Dr Węckowski*, Książka do nauki języka francuskiego, T. II.
Geografia handlowa: *A. Sujkowski*, Geografia ekonomiczna, T. II. *Kozenn-Gustawicz*, Atlas historyczny.
Historia: *Putzger-Bojarski*, Atlas historyczny.
Algebra: *Kostecki*, Arytmetyka i algebra dla klas wyższych. *Kranz*, Logarytmy.

Rachunki kupieckie: *Pawłowski*, Podręcznik rachunków kupieckich dla wyższych szkół handlowych T. II.

Nauka o handlu: *Kistryn*, Nauka o handlu i wekslach.

Korespondencya handlowa: *Kistryn*, Polska korespondencya handlowa.

Buchalterya: *W. Góra*, Buchalterya I.

Stenografia: *Korbel*, Stenografia.

Kurs III.

Język polski: *Tarnowski-Bobin*, Wypisy polskie dla szkół realnych. T. II.

Język niemiecki: *Dr R. Mayr*, Deutsches Lesebuch. *Fahner*, Deutsche Gramatik.

Język francuski: *Węckowski*, Książka do nauki języka francuskiego Tom. III. *Rey*, La France industrielle et litteraire. *Glauser*, Cours élémentaire de correspondance.

Arytmetyka polityczna: *Pawłowski*, Zasady arytmetyki politycznej.

Rachunki kupieckie: *Pawłowski*, Rachunki kupieckie. T. III.

Geografia: *Kozenn-Gustawicz*, Atlas geograficzny.

Historya: *Zakrzewski*, Historya powszechna T. III.

Chemia: *Dr Bolland-Duchowicz*, Chemia organiczna. Wyd. 2.

Towaroznawstwo: *Dr Bolland*, Towaroznawstwo.

Korespondencya handlowa: *Kistryn*, Polska korespondencya handlowa.

Buchalterya: *Góra*, Buchalterya II.

Kurs IV.

Język polski: *Chrzanowski*, Hist. literatury niepodl. Polski z wypisami.

Język niemiecki: *Kummer-Stejskal*, Deutsche Literaturgeschichte; Dzieła poetów niemieckich w wydaniu T. N. S. W. *Kleibel*; Lehrbuch der Handelskorrespondenz.

Język franzuski: *Węckowski*, Książka do nauki języka francuskiego T. III. *Rey*, La France industrielle et litteraire. *Glauser*, Cours élémentaire de correspondance.

Geografia: *Kozenn-Gustawicz*, Atlas geograficzny.

Historya: *Zakrzewski*, Historya powszechna. T. III.

Arytmetyka polityczna: *Pawłowski*, Zasady arytmetyki polit.

Towaroznawstwo: *Dr Bolland*, Towaroznawstwo.

Korespondencya: *Kistryn*, Polska korespondencya handlowa.

Buchalterya: *Góra*, Buchalterya T. III.

Prawo handlowe: *Rosenblatt-Wróblewski*, Kodeks handlowy.

Ekonomia polityczna: *Petyniak-Sauecki*, Zasady ekonomii społecznej.

b) dla dwuklasowej szkoły handlowej męskiej.

Klasa I.

Język polski: *Czubek-Zawiliński*, Wypisy dla klasy IV.

Język niemiecki: *A. Tuma*, Czytanka niemiecka jak w kl. I. A. H.

Geografia: *Dr Romer*, Mała geografia handlowa *Kozenn-Gustawicz*, Atlas geograficzny.

Rachunki kupieckie: *Pawłowski* Rachunki kupieckie. T. I.

Towaroznawstwo: *Dr Bolland*, Podręcznik towaroznawstwa dla szkół handlowych.

Nauka o handlu: *Kistryn*, nauka o handlu i weksalch.

Korespondencya: *Kistryn*, Polska korespondencya handlowa. *Christof-Passendorfer*, Zasadnicze wiadomości z zakresu prac kantorowych T. I.

Buchalterya: *W. Góra*, Zarys buchalteryi dla 2 kl. szk. hand. I

Stenografia: *Korbel*, Stenografia.

Klasa II.

Język polski: Dzieła poetów, wyd. Westa.

Język niemiecki: *Tuma*, jak w I,

Geografia: *Romer*, jak w I. *Kozenn-Gustawicz*, Atlas geograficzny.

Rachunki kupieckie: *Pawłowski*, Rachunki kupieckie. T. II.

Towaroznawstwo: *Dr Bolland* jak w I.

Nauka o handlu: *Kistryn*, jak w I.

Korespondencya: *Kistryn*, jak w I.

Buchalterya: *Góra*, Buchalterya T. II. *Skalski*, Buchalterya podwójna.

Stenografia: *Korbel*, jak w I.

Nauka o ustroju państwa: *A. Gutkowski*, Wiadomości polityczne i społeczne dla szkół handlowych.

c) dla dwuklasowej handlowej żeńskiej.

Klasa I.

Język polski: *Próchnicki*, Wzory poezyi i prozy.

Język niemiecki: *A. Tuma*, Niemiecka czytanka jak w A. H.

Rachunki kupieckie: *Pawłowski*, Rachunki kupieckie.

Nauka o handlu: *Kistryn*, Nauka o handlu.

Prace kantorowe i korespondencya: *Kistryn*, Polska korespondencya handlowa. *Christof-Passendorfer*, Zasadnicze wiadomości z zakresu prac kantorowych, wyd 2.

Geografia: *Dr Romer*, Mała geografia handlowa. *Kozenn-Gustawicz*, Atlas geograficzny.

Stenografia: *Korbel*, Stenografia.

Buchalterya: *Góra*, Zarys buchalteryi dla użytku dwuklasowych szkół handlowych. T. I.

Towaroznawstwo: *Dr Bolland*, Podręcznik towaroznawstwa dla szkół handlowych.

Klasa II.

Język polski: Dzieła poetów wyd. Westa.

Język niemiecki: *A. Tuma*, Niemiecka czytanka jak w .A .H

Rachunki kupieckie: *Pawłowski*, Rachunki kupieckie. T. II.

Nauka o handlu i wekslach: *Kistryn*, jak w kl. I.

Buchalterya: *Góra* Buchalterya T. II. *Skalski*, Buchalterya podwójna.

Geografia: jak w kl. I.

Stenografia: jak w kl. I.

Towaroznawstwo: jak w kl. I.

d) dla uzupełniającej szkoły handlowej.

Klasa I.

Język polski: *Benoni-Habura*, Książka do czytania dla V. i VI. klasy szkół wydziałowych.

Język niemiecki: *German-Petelenz*, Ćwiczenia niemieckie dla kl. I.

Geografia: *Dr Romer*, Mała geografia handlowa.

Klasa II.

Język niemiecki: *German-Petelenz*, Ćwiczenia niemieckie dla kl. II.

Buchalterya: *Skalski*, Podręcznik księgowości pojedynczej.

Nauka o handlu: *Kistryn*, Nauka o handlu.

Geografia: *Dr Romer*, Mała geografia handlowa.

Klasa III.

Geografia: *Dr. Romer*, Mała geografia naukowa i *A. Gutkowski*, Wiadomości polityczne i społeczne dla szkół handlowych.

Buchalterya: *Skalski*, Zwięzły podręcznik księgowości podwójnej

Uwaga: Przy nauce przedmiotów, dla których na razie brak podręczników polskich — opiera się wykład nauczyciela względnie cały tok nauki na aprobowanych przez c. k. Min. W. i O. podręcznikach dla niemieckich szkół handlowych. Na K. Ab. i KAbs. nie ma osobnych przepisanych podręczników — profesorowie polecają jednak słuchaczom różne aprobowane przez władze szkolne dzieła do przestudyowania.

XII. Spis imienny uczniów i uczenic

względnie słuchaczy i słuchaczek do Akademii i połączonych z nią szkół i kursów w roku szkolnym 1916/1917 wpisanych.

Nazwiska tych, którzy w ciągu roku szk. z zakładu wystąpili są ujęte w nawias, z dodaniem daty oznaczającej dzień wystąpienia.

Obok nazwisk uczniów, powołanych w ciągu roku szk. od służby wojskowej umieszcza się znak *

Znakiem + oznaczeni uczniowie pełnili służbę wojskową jeszcze przed rozpoczęciem roku szk. 1916/1917.

I. Akademia Handlowa.

Kurs I.

1. Albiński Edward. 2. Biały Eugeniusz. 3. Byrski Władysław* 4. (Drzewicki Karol 20/9). 5. Dynowski Witołd. 6. Eisenthal Chaim. 7. Fertig Wilhelm. 8. (Janczur Eugeniusz 24/1). 9. Jucha Józef* 10. Kleinberg Juliusz. 11. Kopeć Michał* 12. (Krok Antoni 20/4). 13. Kusek Jan. 14. Lödl Bol. 15. (Löw Maur. 2/12). 16. Lupa Stanisław. 17. (Łowczowski Stefan 9/11). 18. Matlak Tadeusz. 19. Monderer Fryderyk. 20. Morawski Józef. 21. Nadel Józef. 22. Ohrenstein Juda. 23. (Papee Antoni 10/11). 24. (Pawikowski Aleksander zmarł 10/6). 25. Popczyński Mieczysław. 26. (Rohoziński Zygmunt 18/4). 27. Rosenberg Berek. 28. Rothblum Edward. 29. Salonek Władysław*. 30. Schwarz Samuel. 31 (Skalski Tadeusz 12/5). 32 Stankiewicz Antoni. 33. Stoklas Franciszek. 34. Szczerbiński Kazimierz*. 35. (Szkaradek Władysław 14/12). 36. Till Wilibald*. 37. Zatuski Leon. 38. Zawiański Mieczysław. Prywatysci: 39. Fluss Stanisław 40. Kornfeld Hersch. 41. Daszewski Andrzej. 42 Schönfeld Dawid. 43. Jedliński Jan†.

Kurs II.

1. Bętkowski Józef. 2. Bobrzecki Stanisław. 3. Bornstein Izak*. 4. Dyr Henryk*. 5. (Dziama Stanisław 6/6). 6. Erteschik Jonasz. 7. Gackowski Teofil. 8. Glücksmann Bernard. 9. Godel Rudolf. 10. Gołda Władysław*. 11. Halpern Benjamin. 12. Hirsch Ignacy. 13. Kaczmarczyk Karol. 14. Kaim Stanisław*. 15. Kleinberger Berl*. 16. Korngold Ferdynand*. 17. Langer Zbigniew. 18. Lederberger Abraham. 19. Łapuszek Ignacy 20. Nadel Norbert*. 21 Ohrenstein Juda. 22. Propper Lieber. 23. Rauch Maksymilian. 24. Rybczyński Jan. 25. Schaschek Wiktor. 26. Serwiński Zygmunt. 27. Statter Ludwik*. 28. Stolarz Tadeusz*. 29. Tigner

Aron*. Prywatysci: 30. Windisch Hirsch, 31. Zlamal Rudolf, 32. Nacht Artur, 33. Grünhäuser Rudolf, 34. Przybylski Konrad, 35. Reyman Henryk, 36. Weiss Zygmunt.

Kurs III.

1. Bąkowski Mieczysław, 2. Klein Zygmunt, 3. Kling Jakób, 4. Mikołajczyk Ignacy, 5. Rząsa Aleksander, 6. Spira Maurycy. Prywatysci: 7. (Nartowski Adam 12/5), 8. Boruch Jan, 9. Błyska Franciszek, 10. Czekaj Jan, 11. Ferber Karol, 12. Donth Eryk, 13. Gorski Tadeusz, 14. Jaworowski Orest, 15. Markiewicz Maryan, 16. Najsarek Romuald, 17. Przyniczny Zygmunt.

Kurs IV.

1. Abrahamer Elias*, 2. Jarosz Stanisław, 3. Lam Mieczysław, 4. Mazurek Adam*, 5. Soja Kazimierz, 6. Zymula Ludwik. Prywatysci: 7. Beckmann Emanuel, 8. Beckmann Henryk, 9. Berezowski Tadeusz, 10. Czaporowski Jan, 11. Danielkiewicz Kazimierz, 12. Diduch Kazimierz, 13. Dobrzański Włodzimierz, 14. Folkmann Cynet, 15. Knoll Mojżesz, 16. Kuczmierczyk Jan, 17. Pavloušek Franciszek, 18. Rosenbaum Akiwa Karol, 19. Sienkiewicz Jan, 20. Stieglitz Jakób, 21. Zieliński Augustyn.

II. Dwuklasowa szkoła handlowa męska.

Klasa I.

1. Beck Izrael, 2. Bednarski Stanisław*, 3. Bernstein Maurycy*, 4. (Boba Aleksander 26/2), 5. Bodziński Stanisław, 6. Brandeis Józef, 7. Bularz Zygmunt, 8. Czajkowski Apoloniusz*, 9. (Czech Andrzej 1/2), 10. (Danielewicz August 21/10), 11. Dukalski Mieczysław, 12. Franczak Wilhelm, 13. Gawel Michał, 14. Gąsior Władysław, 15. Gątkiewicz Zygmunt, 16. Goldfluss Samuel, 17. Hejda Stanisław*, 18. Hirsch Manuel, 19. Kaczmarczyk Bronisław, 20. (Lach Ferdynand 20/10), 21. Liebeskind Maksymilian, 22. Łukasik Mieczysław, 23. Olesiak Władysław, 24. Pasternak Ludwik, 25. Pawlik Piotr*, 26. Przybyło Stanisław, 27. Ruggiero Adam, 28. Sowa Władysław, 29. Stanek Karol, 30. Stypuła Heryk, 31. Szczyrek Maryan*, 32. Wojnarowski Józef, 33. Woźniak Ignacy, 34. Zarzecki Kazimierz*.

Klasa II.

1. Adamek Józef, 2. Bosak Tadeusz, 3. Charap Leon, 4. Gawron Jan*, 5. Łyszczarz Bronisław, 6. Mackiewicz Franciszek*, 7. Morgenbesser Rafał, 8. Pizło Stanisław, 9. Starowicz Jan, 10. Stężowski Stanisław, 11. Tyrała Kazimierz*, 12. Węgrzyn Zy-

gmunt, 13. (Stoszek Karol 1|2), 14. Zatora Franciszek. Prywatystki: 15. Altman Abraham, 16. Grüss Ozyasz, 17. Matlak Kazimierz†, 18. Pałka Józef†, 19. Porębski Kazimierz†.

III. Dwuklasowa żeńska szkoła handlowa.

Klasa I. a.

1. Bajorska Helena, 2. Boberówna Regina, 3. Böhmówna Helena, 4. Brennerówna Gitela, 5. Czernecka Janina, 6. (Felinska Janina 5|2) 7. Gajewska Helena, 8. Goldberg Franciszka, 9. Goldmanówna Eugenia, 10. Górkówna Agnieszka, 11. Gumótkówna Jadwiga, 12. Hellnerówna Aleksandra, 13. (Hirschfeldówna Gitela 9|11), 14. Ickowiczówna Aleksandra, 15. Jamrózówna Rozalia, 16. Karlińska Paulina, 17. (Kornreich Rachela 1|12), 18. (Kielbasówna Marya 9|2), 19. Kozłowska Marya, 20. Krasieńska Halina, 21. Kriegerówna Leonora, 22. Kronengold Stefania, 23. Kułazanka Marya, 24. Ładzińska Zofia, 25. Lilienthalówna Helena, 26. Łazorakówna Stanisława, 27. Masłowska Zofia, 28. Michałkówna Marya, 29. Misiówna Helena, 30. Moskalówna Marya, 31. Najdrówna Irena, 32. Obstfeldówna Mania, 33. Obraczay Irena, 34. Piątkiewiczówna Jadwiga, 35. Piątkiewiczówna Marya, 36. (Piekarska Antonina 15|1), 37. Pindelska Anna, 38. Rastawiecka Helena, 39. Schläfrig Zofia, 40. Schwadronówna Adela, 41. Śniegowska Stanisława, 42. Stelczykówna Marya, 43. Sternberg Róża, 44. Streerówna Janina, 45. Sukniewiczówna Elżbieta, 46. Szostkiewiczówna Janina, 47. Szulcówna Marya, 48. Tyczkówna Bronisława, 49. Urbańska Wanda, 50. Wajdówna Feliksa, 51. Weberówna Estera, 52. Wiśniowska Stanisława, 53. (Woycikiewiczówna Władysława 14|12), 54. Zabierzańska Klementyna, 55. Żółczyńska Janina. Prywatystka: 56. Schermaus Dora.

Klasa I. b.

1. (Błażkówna Stanisława 18|11), 2. Brandówna Ernestyna, 3. Brodzińska Janina, 4. Burczykówna Marya, 5. Czwiertniówna Helena, 6. (Feldmaus Sala, 31|10), 7. (Fischerówna Leokadya 15|1), 8. Galliówna Janina, 9. Gängerówna Eugenia, 10. Głębówna Marya, 11. Gorczykówna Janina, 12. Hochberger Stefania, 13. Humpola Zofia, 14. Jadwińska Michalina, 15. Klararówna Marya, 16. (Kliemchenówna Ludwika 21|1), 17. Klug Celina, 18. Kolbuszówna Jadwiga, 19. (Konieczna Marya 3|2), 20. Kośmiderówna Stefania, 21. Kotapkówna Franciszka, 22. Lebiestówna Anna, 23. Lewandowska Marya, 24. Liebling Helena, 25. Lubańska Janina, 26. Łukaszewiczówna Jadwiga, 27. Mandłówna Anna, 28. Marxenówna Józefa, 29. Neufeldówna Amalia, 30. Pankówna Karolina, 31. Piwowarska Władysława, 32. Popielów-

na Marya, 33. Prislówna Róża, 34. (Prokeschówna Marcelina, 1/5). 35. Rosnerówna Regina, 36. Sadkiewiczówna Emilia, 37. Sarnówna Marya, 38. Sękowska Marya, 39. Sękowska Walerya, 40. Silberberg Feiweł, 41. Silbersteinówna Tumowe, 42. Skalska Zofia, 43. (Speidlówna Wanda 29/9), 44. Stabrawówna Marya, 45. Steiglerówna Lucya, 46. Stenzlówna Jadwiga, 47. Święchowiczówna Stefania, 48. (Umlaufówna Małgorzata 11/11), 49. (Wilczyńska Józefa 1/2), 50. Wojcieszówna Helena, 51. Wolfowiczówna Leontyna, 52. Zollmanówna Erna, 53. Żukówna Józefa.

Klasa I. c.

1. Barzyńska Marya, 2. Birówna Teofila, 3. (Bochenkówna Irena 17/1), 4. Brożkówna Janina, 5. (Cisowska Marya 30/4), 6. Brzykówna Elżbieta, 7. Czernkowska Władysława, 8. Dubasówna Zofia, 9. Dudzińska Marya, 10. Fryżówna Ewa, 11. Gąsiorkówna Stefania, 12. (Głonczykówna Marya 14/5), 13. Gregorczykówna Jadwiga, 14. Greschlerówna Amalia, 15. Heilig Helena, 16. Herteux Zofia, 17. Horowiczówna Marya, 18. (Józefczakówna Stefania 14/5), 19. Kamieniarczykówna Ewa, 20. Katzerówna Adela, 21. Kowalikówna Marya, 22. Kuczmierczykówna Marya, 23. Leichterówna Regina, 24. Leitnerówna Emilia, 25. Łukiewiczówna Wanda, 26. Malecka Anna, 27. Mayrówna Marya, 28. (Michalikówna Anna 19/11), 29. Mikówna Zofia, 30. Nehmerówna Helena, 31. Niemcówna Anna, 32. Pagaczówna Hermina, 33. (Pannenkówna Jadwiga 20/12), 34. Rolicka Stefania, 35. Rosenbaumówna Róża, 36. Rybakówna Zofia, 37. Sechtling Stanisława, 38. Sichlówna Jadwiga, 39. Sikorska Jadwiga, 40. Słomczyńska Marya, 41. Söldingerówna Eugenia, 42. (Stefańska Stanisława 1/2), 43. Swibówna Janina, 44. Szumańska Stanisława, 45. Szumańska Walerya, 46. (Tekielska Zofia 9/1), 47. Tillesówna Rozalia, 48. Warczewska Olga, 49. Wassertheilówna Bronisława, 50. Wędołowska Helena, 51. Witeszczakówna Stefania, 52. Zabżówna Helena, 53. Żakówna Katarzyna, 54. Zawadówna Zofia, 55. Zimlerówna Zofia.

III. Dwuklasowa Szkoła Handlowa żeńska.

Klasa IIa.

1. (Aryanówna Aniela 30/10), 2. Bierczyńska Marya, 3. Buttnerówna Gizela, 4. Czekajska Stanisława, 5. Domiczkówna Irena, 6. Dreyfussówna Helena, 7. Feldmannówna Sabina, 8. Gawędówna Marya, 9. Gintlówna Helena, 10. Goldsteinówna Mania, 11. Kawecka Janina, 12. Klimasówna Władysława, 13. Kornreichówna Stefania, 14. Krupicka Antonina, 15. Leszczycka Janina, 16. Lorencówna Marya, 17. Madejska Marya, 18. Matożanka Julia, 19. Mazurkiewiczówna Joanna, 20. Mietelska Janina, 21. Mundówna Sala, 22. Nowińska Janina, 23. Ochońska

Władysława, 24. Olszyńska Jadwiga, 25. Polkówna Marya, 26. Rozmarynówna Regina, 27. Rożańska Kamilla, 28. Saska Marya, 29. Saska Zofia, 30. Spytkowska Józefa, 31. Staniszevska Wanda, 32. Steigbügel Lola, 33. Szafrńska Felicya, 34. Wajdzińska Natalia, 35. Wanielistówna Zofia, 36. Wąsówna Władysława, 37. Werewkówna Marya, 38. (Wettsteinówna Salomea 1/5). 39. Wiechciówna Helena, 40. Wojciechowska Michalina, 41. Zembaczyńska Michalina.

Klasa IIb.

1. Balanka Emilia; 2. Beckerówna Emilia; 3. Bigajówna Zofia; 4. Bularzówna Helena; 5. Chwałkówna Otylia; 6. Czajkowska Janina; 7. Dankiewiczówna Helena; 8. Dattnerówna Regina; 9. Ehrlichówna Leonia; 10. Fischerówna Anna; 11. Flaumhaftówna Natalia; 12. Galkówna Paulina; 13. Gantherówna Zofia; 14. Halpornówna Berta; 15. Ippoldtówna Marya; 16. Islerówna Dora; 17. Jungerwirthówna Dora; 18. Jurkiewiczówna Janina; 19. Klimczykówówna Marya; 20. Klockówna Marya; 21. Kowalkowska Eugenia; 22. Kowalska Matylda; 23. Kudasiewiczówna Zofia; 24. Kurnatowska Marya; 25. Lewkowiczówna Leonora; 26. Libanówna Helena; 27. Łucenkówna Helena; 28. Mikołajczykówówna Józefa; 29. Mikołajska Jadwiga; 30. Niklasówna Zofia; 31. Nürnbergerówna Anna; 32. Pasówna Bronisława; 33. Prusówna Eugenia; 34. Rajska Jadwiga; 35. Rederówna Sara; 36. Rifówna Cyla; 37. Seidenówna Hizeła; 38. Schragierówna Sara; 39. Silbersteinowa Chaja; 40. Siostrzonkówna Helena; 41. Spirówna Rozalia; 42. Staichówna Anna; 43. Starzykówówna Helena; 44. Szopińska Zofia; 45. Waszkiewiczówna Aniela; 46. Wolfowiczówna Rozalia; 47. Wyrobówna Józefa; 48. Michalska Eug.

Kurs IIc.

1. Binderówna Jadwiga, 2. Bornsteinówna Breindel, 3. Byrska Anna, 4. Chojnówna Stanisława, 5. Chmurówna Stanisława, 6. Daniszewska Lucyna, 7. Daunówna Janina, 8. Daunówna Zofia, 9. Galówna Marya, 10. Gizówna Helena, 11. Głowacka Julia, 12. Heilmanówna Gizela, 13. Heilmanówna Laura, 14. Hellerówna Marya, 15. Ickowiczówna Marya, 16. Iglicka Janina, 17. Kamslerówna Lola, 18. Kondziołówna Stefania, 19. Kiszczanka Leokadya, 20. Kleinbergerówna Balbina, 21. Knauerówna Helena, 22. Koczayówna Ludmiła, 23. Maczyszynówna Stefania, 24. Matuszewska Marya, 25. Michałowiczówna Eugenia, 26. Müllerówna Marya, 27. Normanówna Paulina, 28. Paczułówna Michalina, 29. Pamulówna Stefania, 30. Panajewówna Anna, 31. Pieniążkówówna Władysława, 32. Pinkusfeldówna Sabina, 33. (Płachcińska Rozalia 14/12), 34. Preglerówna Irena, 35. Propperówna Ewa, 36. Reinfeldówna Erna, 37. (Schererówna Gustawa 23/3),

38. Smajkówna Stefania, 39. Strychalska Zofia, 40. Tamborówna Irena, 41. Tomaszewiczówna Michalina, 42. Wachsberg Estera, 43. Wennerówna Elżbieta, 44. Wendówna Marya.

IV. Kurs Abiturjentów.

Oddział A.

1. Broszkiewicz Bolesław, 2. Chojnacki Aron, 3. Dąbski Ludwik*, 4. Denasiewicz Kazimierz, 5. Derechowski Karol, 6. Dołński Stanisław, 7. Dunat Karol, 8. Eibenschütz Maks, 9. Eilbaum Arnold, 10. Grabowicz Karol, 11. Hoffmann Maks, 12. Jaglarz Tadeusz Stanisław, 13. Jezierski Adam, † leg., 14. Kostółski Adam, 15. Kormanek Józef, 16. Kowalski Stanisław, 17. Kulon Bolesław, 18. Mączyński Tadeusz, 19. Mastalski Stanisław, † leg., 20. Menaschè Naftali v. Otto, 21. Michalewski Włodzimierz*, 22. Miodoński Stanisław*, 23. Miszke Stanisław, 24. Mroczkowski Stefan*, 25. Mroczkowski Zygmunt*, 26. (Pieróg Antoni 6|11), 27. (Procner Stefan 15|1), 28. Pretorius Roman, 29. (Rosiek Adam 6|10), 20. Schembek Wiktor, 31. Schmidt Henryk*, 32. Silberstein Henryk*, 33. Sobolewski Karol, 34. Studnicki Tadeusz*, 35. Stupnicki Adam*, 36. Szpil Stanisław, 37. That Selig, † j. o., 38. Tichy Jan, 39. Wilkosz Stanisław, † leg., 40. Wojas Jan, 41. (Wroczeński Andrzej 10|5), 42. Zabża Tadeusz, 43. Zaremba Zbigniew, 44. Zawadzki Longin*, 45. Ziółowski Henryk*, 46. Żurawski Henryk.

Oddział B.

1. Bałucki Franciszek, 2. Bieniasz Maryan, 3. (Boryczka Wojciech 6|11), 4. Breuer Włodzimierz, 5. Chrząszczyński Stefan, 6. Czyłok Antoni, 7. (Dziedzic Jerzy 7|2), 8. Gadomski Jan, 9. Grek Stanisław, 10. Grodzicki Zygmunt*, 11. (Gubernat Adam 15|1), 12. Gutowski Jarosław, 13. Holly Karol*, 14. Jahn Stanisław*, 15. (Kaliński Eugeniusz 15|1), 16. Karakiewicz Stanisław, 17. Karamara Józef, † j. o., 18. Kijowski Edward, 19. Kłoczek Zygmunt, 20. Kowalski Izasław, 21. (Krawczyński Tomasz 20|1), 22. Królik Stanisław, 23. Kumorowicz Kazimierz, 24. (Łącki Andrzej 10|11), 25. Łącki Zygmunt*, 26. Makomacki Romuald, 27. Marmur Józef, 28. Matzke Henryk*, 29. (Olejak Artur 20|12), 30. Orzeł Kazimierz*, 31. (Piaseczny Juliusz, zmarł 6|3), 32. Niedoziński Eugeniusz, 33. (Przanowski Karol 15|2), 34. Przełęcki Leopold*, 35. Rybałtowski Janusz, 36. Staier Zygmunt, 37. Stachnik Leopold, 38. Stankiewicz Emil*, 39. Świeżawski Stanisław, 40. Szczepański Kazimierz, 41. Szczypczyk Józef, 42. Tilles Henryk*, 33. (Wójtowicz Ignacy 15|3), 44. (Wołoch Stanisław 15|1), 45. (Woyciechowski Jan 15|1), 46. Zajączkowski Jan.

Oddział C.

1. (Dr. Armer Elias 1|12), 2. Bugajski Jan, 3. Chrobak Ludwik, † por., 4. Dr. Dobrowolski Aleksander, 5. Dudek Franciszek, † leg, 6. Froncz Stanisław, † por., 7. Dr. Gach Władysław, 8. (Horowitz Izidor 1|1), 9. Immerglück Maryan*, 10. (Immerglück Władysław 1|1) 11. Jaglarz Tadeusz Maksymilian, 12. Jeż Jan, 13. Korytowski Aleksander*, 14. (Kulczycki Emil 6|11), 15. Dr. Lewicki Tomasz, 16. Lilienthal Moritz*, 17. Liszkowicz Piotr, 18. Łepkowski Tadeusz*, 19. Matykiewicz Władysław, † j. o., 20. Mlęchoch Władysław, 21. Molkner Teodor*, 22. Ohrenstein Szymon, 23. Ożóg Wojciech, 24. Pukasiewicz Stanisław, 25. (Romański Mieczysław 1|1), 26. Schanzer Ignacy, 27. (Ślępa Otto 1|12), 28. (Ślęski Mieczysław 1|1), 29. Sperber Wacław, 30. Szumilak Jan*, 31. Szybowski Stanisław, † leg., 32. (Targoski Artur 1|12), 33. Turek Czesław, † leg. 34. Turek Michał, † j. o., 35. Tylka Tadeusz, † j. o., 36. Wilga Henryk, 37. (Wróblewski Józef 1|1), 38. (Dr. Zajączkowski Mieczysław 1|2).

V. Kurs Absolwentek szkół średnich, liceów, seminaryów itd.

Oddział A.

1. Baranówna Zofia, 2. Bulażanka Celina, 3. (Chilewska Helena 16|11), 4. Chruścielówna Eugenia, 5. Deichésówna Anna, 6. Gałuszkówna Marya, 7. Gawlikówna Janina, 8. Górską Józefa, 9. Hirschówna Gustawa, 10. Jaglarzówna Marya, 11. (Jakubowska Zofia 7|12), 12. Jaroszówna Helena, 13. Jurowiczówna Janina, 14. Kmiecicka Aniela, 15. (Kropczyńska Stefania 10|5), 16. Kuczyńska Zofia, 17. Kuźmiczówna Stefania, 18. Lachowiczówna Marya, 19. Landauówna Wanda, 20. (Lewicka Stefania 9|11), 21. Lityńska Jadwiga, 22. Łowczowska Róża, 23. (Matuszewska Janina 10|11), 24. Nadachowska Marya, 25. Nenyczkówna Marya, 26. Nowakowska Stanisława, 27. (Orczykowska Zofia 9|1), 28. Pawikowska Jadwiga, 29. Piątkowska Marya, 30. Piekarska Helena, 31. Pitassówna Władysława, 32. Popielówna Stefania, 33. (Rajska Janina 17|1), 34. Rakiszówna Helena, 35. Reiterówna Bronisława, 36. Rohmówna Natalia, 37. Salonkówna Jadwiga, 38. Saradówna Michalina, 39. Sosnowska Barbara, 40. Stojowska Marya, 41. Strużyńska Helena, 42. Surynówna Ludwika, 43. Szancerówna Eugenia, 44. Vetulani Zofia, 45. Wróblewska Aleksandra, 46. Zajączkowska Ida.

Oddział B.

1. Augustynowiczówna Stanisława, 2. Augustynowiczówna Zofia, 3. Bałabanówna Anna, 4. (Bobrzecka Marya 2|10), 5. Chuchlanka Janina, 6. Cyżanka Jadwiga, 7. Dattnerówna Helena,

8. Dobrzańska Marya, 9. Grodyńska Olga, 10. Jarosławiecka Marya, 11. Jastrzębska Michalina, 12. Jurkiewiczówna Jadwiga, 13. (Kleinberg Irena 27|11), 14. Dr. Knapczykówna Jadwiga, 15. Kopfówna Berta, 16. Kowenicka Zofia, 17. Kuczkiewiczówna Teresa, 17. Leistnerówna Salomea, 19. Lhotska Mieczysława, 20. Lippomanówna Klementyna, 21. (Maramorosówna Janina 1|12), 22. Marcinkowska Antonina, 23. (Meyerówna Władysława 15|1), 24. Murdzieńska Bronisława, 25. Meszyńska Marya, 26. Pankówna Janina, 27. (Piasecka Marya 7|12), 28. Piestrakówna Zofia, 29. Pietschówna Marya, 30. Schönberg Marya, 31. Schulsingerówna Anna, 32. Schoenówna Jadwiga, 33. Wasilkowska Włodzimiera, 34. Wiśniowiecka Kamila, 35. Woycikiewiczówna Kazimiera, 36. Ząbecka Władysława, 37. Zatlókałówna Irena.

VI. Uzupełniająca szkoła handlowa.

Klasa I.

1. Bajorek Tadeusz, 2. (Bochnak Józef 10|1), 3. Iwelski Stefan, 4. Jasiński Zygmunt, 5. Marfiak Maryan*, 6. Maruńczak Michał, 7. Nowakowski Franciszek, 8. Piel Jan, 9. Rajchel Jan, 10. (Rychel Ludwik 25|11), 11. Żabłotny Adam, 12. Żychoń Jan*.

Klasa II.

1. (Dziwlik Stanisław 30|10), 2. Fajkosz Erwin, 3. Flakowicz Kazimierz*, 4. Gaczyński Eugeniusz, 5. Gałczyk Henryk, 6. (Jaworski Henryk 30|10), 7. Kański Władysław, 8. Mularczyk Wojciech, 9. Pawlik Mieczysław, 10. Winter Eugeniusz.

Klasa III.

1. (Bieniasz Witold 11|1), 2. Gąsior Tadeusz, 3. Józefek Bronisław, 4. Krzanowski Stefan*, 5. Kubicz Jan, 6. Piergies Władysław, 7. Świerkosz Stanisław, 8. Unsing Gustaw*, 9. Weber Stefan.

VII. Wieczorny kurs dla dorosłych.

Kurs handlowy.

1. (Bartuś Stefan 20|2), 2. Baumgartenówna Marya, 3. Chmielewski Kazimierz, 4. Cianciara Stanisław †, 5. Czulakówna Marya, 6. Czabanówna Jadwiga, 7. Dawid Bronisław, 8. (Gąsior Zygmunt 15|11), 9. Gołyskówna Kazimiera, 10. (Fuglewicz Aleksander †, 4|11), 11. Horvath Józef 20|1, 12. (Iżakowa Hermina 15|11), 13. Jasińska Stefania, 14. Kaczorowska Kazimiera, 15. Karpiński Bolesław, † leg., 16. (Kirsch Maurycy 3|3), 17. Köhlerówna Helena 3|3, 18. Kowalski Kazimierz, 19. Kowicki Stanisław, 20. Kurowski Emil, 21. (Markowski Michał 20|12), 22. (Maśtalski Józef

zef 20|1), 24. Misiółkówna Zofia, 24. (Monsior Wacław, † 2|2), 25. Nowosielska Marya, 26. (Nyczówna Helena 30|1), 27. (Ochoński Sebastyan 20|1), 28. Paleczna Janina, 19. Pawlak Jan, 30. Pauli Bronisław, 31. (Reiner Izak 5|11), 32. Rudnicki Stanisław, 33. (Rzepa Maryan 5|11), 34. Schäferowa Klementyna 20|12), 35. Schmidówna Marya, 36 (Sikora Kazimierz, † 31|1), 37. (Singer Jakób 20|2), 38. Słowikówna Eugenia, 39. (Soluk Stefan, † 31|1), 40. (Swolkien Zygmunt 15|11), 41. Urbanówna Bronisława, 42. (Wójcicki Leon, † leg. 30|1), 43. (Wojciechowski Waleryan 15|11), 44. (Włoszczyńska Helena 15|11), 45. (Wicherkiewiczowa M. 16|10), 46. (Zielińska Emilia 15|11).

Kurs stenografii.

1. Antoniewiczówna Janina, 2. Dutkówna Anna, 3. Emleówna Marya, 4. Kolekówna Franciszka, 5. Krysiak Janusz, 6. Liptakówna Marya, 7. Myliusówna Zofia, 8. Najsarkówna Aniela, 9. Rysiewicz Piotr, 10. Seńkowska Kazimiera, 11. Silbersteinówna Malwina, 12. Świerżyńska Zofia, 13. Szczerbowska Marta, 14. Winkowska Marya, oraz słuchaczki kursu handlowego: 15. Baumgartenówna Marya, 16. Czulakówna Marya, 17. Czabanówna Jadwiga, 18. Gołyskówna Kazimiera, 19. Jasińska Stefania, 20. Misiółkówna Zofia, 21. Nowosielska Marya, 22. Schmitówna Marya, 23. Urbanówna Bronisława.

VIII. Kursa inwalidów wojennych.

Kurs I. z działu materiałów budowlanych.

1. Brondzuk Michał, 2. Ceglarz Sylwester, 3. (Feder Saul 21|10), 4. Gemroth Henryk, 5. (Gerber Joachim 15|2), 6. Kreisel Herman, 7. Kwiatek Maksymilian, 8. Maison Władysław, 9. Pfeifer Henryk, 10. (Rosenmann Berl 5|1), 11. Siarkiewicz Tomasz, 12. Stribny Mikołaj, 13. Świątkowski Adam, 14. Sternik Antoni, 15. (Wadowski Jan 13|12), 16. Wardzała Stanisław, 17. Warzecha Andrzej, 18. Wąsowicz Edward, 19. (Ziemba Stanisław 6|12), oraz uczestnicy kursu 11. 20. Dobrowolski Alojzy, 21. Mijał Zenon, 22. Rzońca Władysław.

Kurs 11. (handlowy).

1. Artymowicz Józef, 2. (Czechak Mieczysław 10|1), 3. Dobrowolski Alojzy, 4. (Feuerstein Dawid 20|1), 5. Godlewski Stanisław, 6. Liro Stanisław, 7. (Łojas Jan 11|12), 8. Łuszczuk Michał, 9. (Mazurek Tadeusz 23|1), 10. Mijał Zenon, 11. Mikulak Julian 23|1, 12. (Nowakowski Jan 23|2), 13. Podczerwiński Hieronim, 14. (Reczyński Kazimierz 1|3), 15. (Ruła Leopold 1|3), 16. Rzońca Władysław, 17. Seile Benzion, 18. Siry Jan, 19. Skiba Jan 15|1), 20. Terlecki Tadeusz, 21. Waleszczyński Wilhelm,

22. (Wandzilak Michał 23|2), 23. Wasserstrom Józef, 24. Wilczarowski Antoni, 25. (Zambelli Stanisław 20|1), 26. (Ziemiański Józef 15|3).

Kurs III. (handlowy).

1. Ceglarz Sylwester, 2. Gemroth Henryk, 3. Gleixner Antoni, 4. Gyurkovich Seweryn. 5. Karnas Piotr, 6. Kopf Zygmunt, 7. Krzysztofiak Stefan, 8. Kwiatek Maksymilian, 9. Maison Władysław, 10. Mikulak Julian, 11. Neumann Chaim, 12. Pawlak Franciszek, 13. (Rand Naftali 30|5), 14. Reczyński Kazimierz, 15. (Ruszczycki Tadeusz 30|4), 16. (Sambulski Mieczysław 30|5), 17. Seyfert Andrzej, 18. Seile Benzion, 19. Skiba Jan, 20. Siry Jan, 21. Stribny Mikołaj, 22. Sternik Antoni, 23. Stoch Jan, 24. Świątkowski Adam, 25. Szponar Józef, 26. Terlecki Tadeusz, 27. Wardzała Stanisław, 28. Wąsowicz Edward, 29. Wojtowicz Bolesław, 30. Warzecha Andrzej, 31. Woron Jan, 32. (Wasserstrom Józef 30|5)

IX. Egzamina prywatne z nauk handlowych w r. s. 1016|1917 złożyli:

(Skrócenia oznaczają: B. = buchalterya, K. = korespondencya, R. = rachunki, H. = nauka o handlu i wekslach, S = stenografia, T = towaroznawstwo.

1. Konasiewiczówna Marza B. R. H, 2. Głogowska Zofia R. H, 3. Hudes Naftali K., 4. Florkowski Adam B, 5. Bujalska Helena B. K, 6. Silbering Feigel B. K., 7. Maczkówna Marya B. 8. Sajdakówna Józefa B., 9. Pieniążek Zdzisław R., 10. Kozakówna Janina B., 11. Butrymowiczówna Antonia B., 12. Stolarzewiczówna Helena B., 13. Gizówna Wiktorya B, 14. Koźmic Franciszek K., 15. Hipp Karol B, 16. Marcinkiewiczówna Michalina B, 17. Bernadzikowska Zofia B, 18. Nowakowska Emilia A, 19. Bekówna Helena B, 20. Wałkówna Zofia B, 21. Ossowska Kazimiera B., 22. Sławicka Zofia B., 23. Kubrakiewiczowa Helena B., 24. Olszańska Helena B., 25. Kisiel-Górska Jadwiga B, 26. Maćkowska Marya B., 27. Polaczek Władysław B, 28. Halówna Aniela B. K. R., 29. Muzyczkówna Helena R., 30. Tochowicz Wincenty K, 31. Węglarzówna Marya B. R., 32. Krywult Jan B. K. R. H. S. T., 33. Boreykówna Izydora B., 34. Brandstätterówna Ides B., 35. Feilerówna Liebe B., 36. Janczewska Kazimiera B., 37. Kleinberg Felicja B, 38. Uderska Stefania B, 39. Skubówna Zofia B, 40. Puzon Emil B., 41. Kukłówna Antonina B., 42. Kukłówna Helena B., 43. Bieniówna Marya B., 44. Guzikówna Janina B., 46. Janczewska Kazimiera K., 46. Wójcicka Stefania B, 47. Rypuszyńska Leonia B., 48. Karasiówna Irena B., 49. Stapfówna Janina B., 50. Stapfówna Marya B., 51. Antecka Anna B., 52. Rojewska Stefania B., 53. Chełmiński Wincenty, 54. Feilerówna Liebe B, 55. Mirisch Florentyna B,

56 Mikówna Józefa B., 57. Kawalek Stanisław B. R. H., 58. Feuereisen Izak B., 59 Michorecki Jan B., 60. Kochnowski Mści-
 sław B., 61. Zdebska Marya B., 62. Ćwiklińska Zofia B., 63 Gra-
 bowska Stanisława B., 64. Baumgartenówna Marya B. K. R. H. S.
 65. Czulakówna Marya B. K. R. H. S., 66. Gołyskówna Marya
 B. K., 67. Kaczorowska Kazimiera B. K. R. H. T.
 68. Misiółkówna Zofia B. K. R. H. S., 69. Paleczna Janina B. K.
 R. H., 70. Schmidtówna B. K. R. H., 71. Nowosielska Marya
 B. K. R. H. S., 72. Kurowski Emil B., 73. Jasińska Stefania B.
 K. R. H. S. T., 74. Urbanówna Bronisława B. K. R. H., 75. Da-
 wid Bronisław B. K. R. T., 76. Pauli Bronisław B. R. T., 77.
 Kowalski Kazimierz B. K. R. T., 78. Karpiński Bolesław B. K.
 R. H. T., 79. Cianciara Stanisław B. K. R. H. T., 80. Pawlak
 Jan T., 81. Rudnicki Stanisław T., 82. Sawaryówna Józefa B.,
 83. Bartoszevska Jadwiga B., 84. Cybulska Marya B., 85. Gra-
 bowska Helena B., 86. Grabowska Marya B., 88. Kunertówna
 Helena B., 88. Paniczówna Marya B., 89. Pilchówna Paulina B.,
 90. Papierkowska Jadwiga B., 91. Wereszczyński Józef B., 92.
 Spohnówna Eugenia B., 93. Brünner Abraham B., 94. Reichówna
 Gitel B., 95. Horodyńska Eugenia B., 96. Pawłowska Marya B.,
 97. Kanarek Simche B., 98. Jaremwona Bronisława B., 99. Perl-
 bergerówna Netta B. R., 100. Gardecka Olga B., 101. Kuśnie-
 rzówna Wiktorya B., 102. Skrzyszowska Marya B. R. S., 103.
 Goldmanówna Amalia B. R., 104. Hyłówna Marya B. R. S.
 105. Galkówna Petronela B. S., 106. Schmidtówna Irena B. R.,
 107. Kmieciówna Anna B. R., 108. Kizoń Jan B., 109. Kannen-
 berg Helena R. H., 110. Rabińska Leonia K. S., 111. Seredni-
 cka Marya B. Kp. Kn. R. H. 5, 112. Kozłowska Anna B., 113.
 Mielochówna Janina B., 114. Sianowska Marya B., 115. Sokoło-
 wski Włodzimierz B., 116. Palonkówna Wiktorya B., 117. Junger-
 wirth Ella B., 118. Pierogowska Eleonora B., 119. Lasakówna
 Amalia B., 120. Fogler Szymon B., 121. Kemplerówna Chawe B.
 122, Korzeniowska Karolina B., 123. Zawadzianka Józefa B.,
 124. Zborowska Stefania B., 125. Hartmanówna Józefa B., 126.
 Filakówna Matylda B., 127. Mikołajczykówna Antonina B., 128.
 Berthal Osias B., 119. Chomicka Franciszka B., 130. Engelberg
 Felicja B., 131. Frieder f. Gaschge Brandla B., 132. Graffówna
 Rifke B., 133. Komarnicka Joanna B., 134. Krogulska Zofia B.,
 135. Kupfersteinówna Sara B., 136. Lachmanówna Marya B.,
 137. Matrejkówna Paulina B., 138. Poleinerówna Bina B., 139.
 Reichówna Dora B., 140. Romańska Helena B., 141. Rottenberg
 Silke B., 142. Sonnenstrahl Paulina B., 143. Skwirczyńska Marya B.
 144. Uścieńska Julia B., 144. Uścieńska Marya B.

Ogłoszenie

o wpisach na rok szkolny 1917|1918.

1). Warunki przyjęcia:

1) Do czteroklasowej Akademii: ukończonych 14 lat i ukończona 4 klasa szkoły średniej z co najmniej dostatecznymi postępami ze wszystkich przedmiotów wzgl. ukończona szkoła wydziałowa z co najmniej dobrymi postępami ze wszystkich przedmiotów. Uczniowie ze szkoły wydziałowej składają egzamin wstępny z języka polskiego, rachunków i algebry.

2) Do szkoły dwuklasowej męskiej: ukończonych lat 14 i ukończona trzecia klasa szkoły średniej lub wydziałowej.

3) Do szkoły dwuklasowej żeńskiej: ukończonych lat 14 i ukończona co najmniej trzecia klasa szkoły wydziałowej z co najmniej dobrymi postępami ze wszystkich przedmiotów. (W razie wolnego jeszcze miejsca można do szkół dwuklasowych uzyskać przyjęcie na podstawie egzaminu wstępnego obejmującego materiały naukowe, przepisany dla trzeciej klasy wydziałowej),

4) Na kurs Abiturjentów: egzamin dojrzałości w gimnazjum, gimnazjum realnem lub szkole realnej.

5) Na kurs Absolwentek egzamin dojrzałości w gimnazjum, gimnazjum realnem, liceum, seminarium nauczycielskiem itp.

6) Na kurs wieczorny: ukończony 17 rok i wykształcenie przynajmniej w zakresie 6 letniej nauki w szkole ludowej.

Do szkoły uzupełniającej przyjmuje się tylko praktykantów miejscowych kupców,

2). Opłaty szkolne:

1) Wpisowe do Akademii oraz szkół dwuklasowych i na kursy Abiturjentów i Absolwentek wynosi 10 K. Uczniowie i uczenice Akademii i szkół dwuklasowych składają ponadto 2 K na zbiory naukowe.

2) Czesne wynosi rocznie: w Akademii i męskiej szkole dwuklasowej 40 K, na kursie Abiturjentów 240 K, na kursie Absolwentek 200 K, na kursie Absolwentek z ekonomią i arytmetyką 240 K, w Żeńskiej szkole Dwuklasowej 100 K. Na kursie wieczornym wysokość czesnego zależy od ilości godzin wykładowych, co najmniej jednak po 10 K od jednej godziny tygodniowej nauki za cały kurs.

3). Wpisy:

odbędą się w lokalu dyrekcji Szewska 4, od dnia 27 sierpnia do 4 września od 10 — 12.

Egzamina poprawcze i uzupełniające odbędą się w dniach 4 i 6 września, egzamina wstępne do klasy I. dnia 5 września.

Wpisy do szkoły uzupełniającej i na kurs wieczorny odbędą się od 12 do 16 września 1917.

Nabożeństwo wstępne odprawi się dnia 6 września 1917.

W Krakowie, dnia 20 lipca 1917.

C. k. radca rządu

Józef Kannenberg

dyrektor.

T R E Ś C:

	Str.
1. Skład Kuratoryi	5
2. Skład grona profesorów	6
3. Zmiany i ruch w gronie profesorów	10
4. Zbiory naukowe	11
5. Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych	11
6. Fizyczne wychowanie i ćwiczenia młodzieży	12
7. Stypendya i zasiłki	14
8. Tabele statystyczne	16
9. Kronika zakładu	20
10. Szkoła a wojna	25
11. Wykaz podręczników na rok szkolny 1917/1918	37
12. Spis imienny uczniów i uczennic	40
Ogłoszenie dyrekcji o wpisach na rok szkolny 1917/1918	52

